MTI. DUNAPOSTA HIRLAP-
TUDOSITO IRODA
BUDAPEST
Postafiok 151

Taxa postala plătită în num. No. 244716/929.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj, Str. Baron L. Pop 10. Telefon: 18-60. Előfizetési árak: Havonta 110, negyedévre 320, félévre 600, egészévre 1200 lej. Külföldre: Havonta 2, negyedévre 6, félévre 12, egészévre 20 dollár. — Hirdetések díjszabás szerint. — Az „ÚJ KELET" a transilvaniai és erdélyi zsidóság egyetlen napilapja. Cikkeink utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

ÚJ KELET

ZSIDÓ NAPILAP

Director-Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő. Administrator delegat și girant responsabil-Felelős igazgató: Schwartz Endre Proprietar—Tulajdonos: Fraternitas S.A.R.de Editură. Registrul publicațiunilor periodice No. 45. Dos. 88|-1938. Tribunalul Cluj, Secția III.

Ara 5 lej

Csütörtök, február 9.
1939—5699. Sebat 20.
XXII. évfolyam, 32. szám.

Azana nem akar további vérontást— Negrin feltételekhez köti az ellenállás feladását

Megindultak a tárgyalások Burgos, London és Párizs között. Franco függetlenséget igér

Perpignan, február 8. Az Havas tudósítója jól informált körökből azt az értesülést szerezte, hogy Azana elnök bejelentené a spanyol köztársaság elnöki méltóságáról való lemondását abban az esetben, ha Negrin miniszterelnök tovább folytatná a háborut. A köztársasági elnök és a miniszterelnök között tényegesen nézeteltérések állanak fenn a háboru folytatásának célszerüsége tekintetében, de mindketten egyetértenek a békekötés feltételeiben. Három ilyen feltételt kötöttek ki:

1. A területi függetlenség biztositását.
2. Népszavazást.
3. Garanciákat arra nézve, hogy nem fognak politikai megtorlásokat alkalmazni.

Negrin ugy véli, hogy ha Franco elutasitaná ezeket a feltételeket, ugy folytatni kell a háborut, mig Azanának az az álláspontja, hogy az ellenállás nem vezetne más eredményre, mint amilyenek az eddigiek voltak és ilyen körülmények között jobb volna véget vetni a vérontásnak.

A Daily Telegraph párizsi jelentés alapján tudni véli, hogy a spanyol kormány miniszereinek többsége, a jelek szerint, hajlandó volna átadni Közép-Spanyolországot, ha biztositékokat kapnak arra nézve, hogy a nemzetiek nem fognak megtorlásokkal élni.

Minorca kérdése

Angol diplomáciai körökben megerősitik a hirt, hogy Franco tábornok közölte Londonnal, miszerint valóban szándékában áll elfoglalni Minorca szigetét ,de ehhez nincs szüksége semmilyen idegen segitségre. Minorca elfoglalását kizárólag a spanyolok fogják végrehajtani.

Anglia, hir szerint, nem ellenezné hogy a nemzetiek elfoglalják Minorca szigetét, amely az egyedüli a Baleári szigetcsoportban, amey még nincs a kezükben. A feltétel azonban az lenne, hogy idegen elemeket tartsanak távol a megszállásra irányuló hadmüveletekről. Ha megegyezés jönne létre, Nagy-Britannia hajlandó volna angol hadihajót Franco tábornok rendelkezésére bocsátani Minorca megszállásához.

A Daily Telegraph is lehetségesnek tartja, hogy az angol kormány hadihajót bocsát a burgosi kormány egyik képviselőjének rendelkezésére, aki Minorca szigetére készül, hogy a szigetnek a nemzeti Spanyolország részére való átadásáról tárgyaljon.

A spanyol köztársasági kormánynak hivatalos helyiségeket bocsátottak rendelkezésére, ahol zavartalanul müködhetnek. Dél-Franciaországban pedig százezer fönyi menekült köztársasági katona található, hogy adott esetben a köztársasági spanyol kormány rendelkezésére álljon. A burgosi kormány ilyen körülmények között tovább folytatja a harcot, mert a köztársasági spanyol kormány még mindig nem adta fel az ellenállást és Spanyolország középső részén még mindig folytatják a küzdelmet.

A katalán ellenállás utolsó napja

Barcelona, február 8. (Rador). A Stefani jelenti, hogy a nemzeti csapatok még a mai nap folyamán Puigcerdanál elérik a francia határt. Az összes katalóniai körzetekben a köztársaságiak beszüntették a gépfegyvertüzelést. Valószinü, hogy ma lesz Katalónia ellenállásának utolsó napja.

A nemzeti csapatok erőltetett menetben közelednek Figureashoz, amely az utolsó nagyváros, amely még a köztársaságiak kezében van. Az Havas szerint Figureas teljesen ki van üritve.

Olot helyiség elfoglalása után a nemzetiek elvágták a Pirenneusok alján elhuzódó első országutat, amely átszeli Katalóniát és igy kettévágták a még köztársaságiak kezében lévő katalán területeket. A köztársaságiak most már csak majdnem járhatatlan hegyiutakon közlekedhetnek. Seo Urgel körzetében a front jelentékeny mértékben eltolódott, a nemzetiek eljutottak Cerdagne és a Segre folyó északi kanyarulata közelébe.

Madridi jelentés

Madrid, február 8. (Rador). A nemzetvédelmi minisztérium kedden éjjel kiadott hivatalos közleménye igy szól: „A köztársaságiak heves ellenállást tanusitottak a nemzeti erőkkel szemben Palamos, Ripoll és Sierra del Cadi körzeteiben. A többi katalóniai körzetben a köztársaságiak visszavonultak. Cartagina és Sagonte kikötöit a nemzeti repülők bombázták."

A menekültek

Toulouseból jelentik, hogy ujabb 1235 köztársasági milicista állott Franco tábornok mellé és indult el Hendayeba. 300 sulyos sebesültet és beteget Pauba és Mont de Marcanba küldtek. Tur de Carolba ujabb 2000 menekültet, főleg asszonyokat és gyermekeket várnak, akik Puigcerda felől jönnek. A 26-ik spanyol hadosztály érkezésére is számitanak.

Párizs, február 8. A Szajna-kerület hatóságai elhatározták, hogy egymillió frankot juttatnak a spanyolországi menekültek felségélyezésére.

Franco függetleniti magát szövetségeseitől?

Párizs, február 8. A Le Jour cimü francia lap londoni értesülése szerint London és Burgos között tárgyalások indultak meg, melyeknek során Franco kijelentette, hogy nem fogja eltürni a spanyol felségjokonak semmilyen korlátozását a polgárháboru folyamán létrejött katonai vagy politikai szövetségek következtében. Egyébként már most felmerült a francia és angol részvétel Spanyolország ujjáépitésében. Az angol kormány a következő feltételektől teszi függövé a spanyol kormány törvényes elismerését: 1. Az idegenek eltávolitásától. 2. A menekültek kérdésének „emberséges" emgoldásától.

Kedvező impressziókkal tért vissza Burgosból a francia delegáció

Burgos, február 8. (Rador). Az Havas jelenti: A nemzeti Spanyolországban járt francia személyiségek kedden délelőtt kihallgatáson voltak Jordana külügyminiszternél. Ma délelőtt Barcelonába utaztak, majd onnan visszatérnek Franciaországba.

Párizsból jelentik: Leon Berard szenátor, aki információs küldetésben volt a nemzeti Spanyolországban, Párizsba visszatérve, mielőtt belépett volna a külügyminisztérium épületébe, nyilatkozatot adott az ujságiróknak, amelyben elégtétellel hangsulyozta, hogy a nemzeti Spanyolország hatóságai meleg fogadtatásban részesitették.

— Megnyugodott és lelkes országot találtam — mondotta Berard —, amilyennek Spanyolországnak lennie kell.

Ezután kijelentette, hogy a menekültek kérdése kedvezően alakult, amennyiben a nemzetiek hajlandók Spanyolországba visszafogadni a francia földre menekült asszonyokat, gyermekeket és aggastyánokat.

Ami a köztársasági miliciát illeti, Berard sejttetni engedte, hogy a burgosi kormány bizonyos müveleteket akar végrehajtani ezzel kapcsolatban. Berard nem találkozott Francoval, aki abban az időben a katalóniai főhadiszálláson tartózkodott.

Franco elismertetésének kérdése

Párizs, február 8. Párizs és London között diplomáciai eszmecsere folyik a nemzeti Spanyolország elismerésének kérdése fölött. Köztársasági spanyol részről minden erőfeszitést megtesznek hogy bizonyos fokig befolyásolják Franco kormányának elismerését.

Washington, február 8. Cordel Hull külügyi államtitkár válaszolt arra a levélre, amelyben Mac Cormik képviselő Franco kormányának elismerését kérte. Hull kifejti válaszában, hogy a javaslatot komoly tanulmányozás tárgyává fogják tenni.

Olasz kikötések

Róma, február 8. A Stefani jelenti: A Giornale d'Italia hosszu cikkben foglalkozik a spanyol helyzettel és kijelenti, hogy Róma csak a következő feltételek mellett hajlandó visszahivni önkénteseit:

1. Ha teljesen leszerelik a Franciaországba menekült köztársasági hadsereget.

2. Ha lehetetlenné teszik a Franciaországba menekült köztársasági vezetők politikai szereplését.

3. Ha az otthon maradottak feltétel nélkül megadják magukat.

4. Ha visszaszolgáltatják az elszállitott mükincseket és aranyat, amely a spanyol nép tulajdona.

5. Ha a katonai győzelem mellett biztositva van Franco politikai győzelme is.

Ugyanakkor a Tevere azt irja, hogy az egyensulyi helyzetet boritaná fel, ha a francia kormány valóra váltaná azon tervét, hogy a menekült milicistákat az idegen légióban alkalmazza, miért is Itália eleve tiltakozik ez ellen a terv ellen.

Párizs, február 8. Sarraut belügyminiszter kijelentette, hogy a francia kormány esetleges európai konfliktusok elkerülése céljából nem fogja engedélyezni, hogy a hozzájuk menekült köztársasági politikai vezetők politikai tevékenységet fejtsenek ki és a jelenlegi helyzet megváltoztatására törekedjenek.

Olasz verzió a köztársasági kormány tevékenységéről

Róma, február 8. A Stefani diplomáciai levelezője arról ir, hogy francia beavatott körök és számottevő politikusok nyilatkozatai ellenére a köztársasági spanyol kormány elkezdte müködését francia területen, amely nemcsak szabályellenes, hanem illegális is.

De Valera éles állásfoglalása az angol hatóságok fellépése ellen

DUBLIN, február 8. (Rador.) *De Valera kedden beszédet tartott az ir szenátusban az angol hatóságok által irek ellen foganatositott letartóztatásokról és kijelentette, hogy nem fogja eltürni Eire állam kormánya tekintélyének megsértését. De Valera ma törvényjavaslatot nyujt be a rendőrség hatáskörének kiterjesztéséről abból a célból, hogy ilymódon korlátozzák az ir köztársasági hadsereg tevékenységét. Egy másik javaslat politikai kihágásokban illetékes törvényszék felállitását inditványozza.*

VILÁG TÜKRE

Oroszország uj világpolitikai helyzete

A „Neue Zürcher Zeitung" egyik legutóbbi számában jelent meg az alábbi igen érdekes irás.

A nyilatkozat, amelyet George Bonnet legutóbbi nagy kamarai beszédében Franciaország és két keleteurópai szerződéses partnere: Lengyelország és Szovjetoroszország viszonyával kapcsolatosan tett, lényegében Oroszországnak az európai politikába való ünnepélyes visszavezetését, vagy legalább is az arra irányuló kisérletet jelenti. A müncheni konerenciáról a szovjetet egyszerüen kikapcsolták, amiben persze, a szovjet sem volt teljesen ártatlan. Az elmult szeptemberi válságot követő hónapokban az a látszat alakult ki, hogy sem Franciaország sem Anglia nem engedélyeztek további beleszólási jogot a szovjetnek a tengelyhatalmakkal való megegyezési kisérleteikbe és hogy Franciaország a szovjettel kötött segélynyujtási szerződést egyre fokozottabb mértékben tehertételnek érzi.

Most pedig Bonnet kisérletet tett nemcsak arra, hogy Litvinov ismert nyilatkozatával ellentétben kétségbe vonja a francia-orosz kapcsolatoknak a müncheni konferenciával kapcsolatos és azutáni elhidegülését, de arra is módot talált, hogy különösen szivélyes szavakkal méltassa a szerződéses viszonyt, amely Oroszország és Franciaország között fennáll és fenn kell, hogy álljon. A Daladier kormány poziciót változtatott. Ez a változás a háborus veszedelemnek Keletről Nyugatra való eltolódásával elkerülhetetlenné vált. Amig ugy látszott, hogy a német politika legközelebbi célja Ukrajna meghóditása lesz, Franciaország biztonságban ringathatta magát. Olaszországtól, amely a németek keleti terveire való tekintet nélkül előretört, nem kellett félnie. Nem látszott rászorulva lenni az orosz segitségre, amely a vörös hadsereg fővezéreinek kiirtása után amugyis problematikussá vált. És minden bizonnyal el volt határozva arra, hogy Szovjetoroszországot egy Németországgal való háboru esetén, amely Nyugat Európát talán egyszerre szabaditotta volna meg ugy a nemzeti szocialista, mint a bolsevista veszedelemtől, — magára hagyja.

Beck lengyel külügyminiszter Hitlernél tett látogatása, a Hitler és a berlini szovjetkövet közötti barátságos tárgyalás, a hir, hogy Németország Lengyelországgal csaknem egyidejüleg küldöttséget meneszt Moszkvába, uj kereskedelmi szerződés megkötésére — mindezek az európai közvélemény felfogása szerint annak szimptomái voltak, hogy Berlinben az orosz-ellenes terveket, legalább is átmenetileg, félretették. Ma nehezen lehetne megitélni, miért mondott le Hitler az ő „ukrán" törekvéseiről, amelyeket Ruszinszkóból egy erőteljes propaganda támasztott alá? Lengyelország ellenállása jött-e közbe, vagy pedig Mussolini lépett fel ezzel kapcsolatosan támogatási igényekkel a maga számára? És bár a német-orosz gazdasági közeledést Berlinből ismételten megcáfolták, Franciaország egy kelet felé le nem kötött Németországot látott magával szemben, Olaszország oldalán. Ez megmagyarázza, hogy a szovjettel való kölcsönös segélynyujtási szerződés árfolyama miért emelkedett ismét Párizsban.

Szeptemberben ugy látszott, hogy Oroszország fegyveres segitsége a nyugati hatalmak számára mindenekelőtt is a Csehszlovákiával kapcsolatos háboruban szük-

séges; a szovjet-csapatoknak akkor egy ellenséges Lengyelországon kellett volna átvonulniok és mindenesetre későn érkeztek volna ahhoz, hogy megakadályozzák a cseh köztársaság megsemmisitését. A jelenlegi konstellációban azonban Oroszország a nyugati demokráciák számára sokkal jelentősebb szerepet játszhatna. Varsó és Moszkva között, a tescheni intermezzo után, midőn a szovjet kormány már az orosz-lengyel megnemtámadási szerződés felmondásával fenyegetett, váratlanul uj barátkozási éra vette kezdetét; nemcsak hogy ünnepélyesen megujitották ezt a szerződést, de a kereskedelmi tárgyalásokat, amelyek a napokban kezdődnek Moszkvában, a német-orosz megbeszélésekkel ellentétben komolyan veszik és kölcsönös jóakarattal irányitják. Szembeszökő, hogy Oroszország jelentősége mennyire megnőtt ezáltal Franciaország számára. Persze Lengyelország háboru esetén igyekezni fog megőrizni semlegességét, bár röviddel ezelőtt ismételten és ünnepélyesen kinyilatkoztatta szövetségi kötelezettségeinek vállalását és még mindig valószinütlen, hogy megengedi-e a most már barátibb Oroszországnak, hogy átvezesse csapatait. Ám a szovjetnek Lengyelországgal szembeni *ellenséges* beálitottsága bizonyára *arra késztette volna az utóbbit, hogy Németországnál keressen menedéket és igy szembekerült volna a nyugati hatalmakkal. Most azonban ez a kényszerüség a Moszkvával való kibékülés folytán elesik.*

Még fontosabb lett azonban a szovjet Franciaország és ezáltal Anglia számára is azóta, hogy a szeptemberi válság nyomán a Földközi tenger szerepel, mint prezumptiv hadszintér. Az oroszok feketetengeri flottája a Földközi tenger keleti részében Anglia számára hathatós támogatást nyujthat Olaszország ellen; az orosz repülők, az Oroszország és Törökország közötti kitünő kapcsolatok folytán, a török repülőterekről eredményesen avatkozhatnának be a harcba. Ezt a segitséget a nyugati hatalmak minden bizonnyal szivesen vennék igénybe.

Nem könnyü megmondani ma, hogyan reagál majd Moszkva Bonnet nyilatkozatára. Ha Párizsban és Londonban Hitler ukrajnai terveihez azt a reményt füzték, hogy Németország és Oroszország kölcsönösen szétmarcangolják egymást, ugy ma Sztalin is kalkulálhat arra, hogy egy a nyugati demokráciák és a tengelyhatalmak közötti háboru lehetővé tenné számára, hogy mint nevető harmadik egy érintetlen hadsereggel könnyedén arassa le a gyümölcsöt és megvalósitsa a világforradalmat egy elpusztitott Európában. A Lenin halálának 15-ik évfordulója alkalmából Moszkvában rendezett ünnepségek nem oszlatták el az ezzel kapcsolatos aggodalmakat, bár az ünnepségen történt megnyilatkozások sok realisztikus érzéket is kifejezésre juttattak.

Miután a nyugati hatalmak a csehszlovák válság folyamán brüszkirozták, Szovjetoroszország valószinüleg eltekintett a közeljövőre európai terveitől és katonailag is védekezésének kiépitésén dolgozott. Különböző intézkedések, mint például nagy tilalmi zónák létesitése Szentpétervár körül, világosan bizonyitják ezt. Kérdéses tehát, hogy Moszkva oly gyorsan utnak inditja csapatait azon államok védelmében, amelyek csak röviddel ezelőtt hagyták őt cserben. Az valószinü, hogy a szovjetkormány nem fogja egyszerüen örömmel tudomásul venni Bonnet nyilatkozatát, hanem drágán fogja megfizettetni hozzájárulását és biztositékait. Az orosz öntudatot egy ilyen diadal lényegesen fokozza és az orosz diplomácia nem fogja többé hagyni, hogy félretolják. Miután a szovjet tudatára ébredt annak, hogy milyen értéket képvisel Franciaország számára, nem fogja többé zsenirozni magát abban, hogy támogatását a spanyol és az összes többi konfliktusba való beleszólási jogától tegyék függővé és igy esetleg minden megegyezést lehetetlenné tegyen. Angliában is kampány indult meg az Oroszországgal való kapcsolatok megjavitása érdekében. Ki kell várni azonban, hogy az az udvarlás, amely Oroszország körül elkezdődött és amely a béke fenntartásának szól, nem-e fogja éppen ellenkezőleg, siettetni a hatalmak közötti szálak elszakadását.

Kiáltványban ismerteti a kormány bel- és külpolitikai munkaprogramját

„Románia békepolitikát követ, mely Őfelsége II. Károly király vezetése alatt bontakozik ki és ez a vezetés külpolitikai téren biztositja az annyira szükséges folytonosságot": Négymillió ember válaszolt eddig a Nemzeti Ujjászületes Frontjának belépési felhivására

Bucuresti, február 8. Az átalakitott kormány tegnap kibocsátotta első kiáltványát az országhoz. A kiáltványt, amely teljes kormányprogramot tartalmaz, Miron Cristea patriárka-miniszterelnök, Armand Calinescu miniszterelnök-helyettes és a kormány összes tagjai aláirták.

A kiáltvány kifejti a kormány bel- és külpolitikai alapelveit és az országépitő munka alapvető terveit. Megállapitja, hogy az ország lakosságából eddig több, mint 4 millió ember válaszolt a Nemzeti Ujjászületés Frontjának belépési felhivására. — „Románia békepolitikát követ, amely Őfelsége II. Károly király legmagasabb vezetése alatt bontakozik ki" — irja a kiáltvány — és ez a vezetés külpolitikai téren biztositja az annyira szükséges folytonosságot.

A hadsereg a kormányprogram egyik főgondját képezi. A tisztikar helyzetén javitani fognak és a hadsereget ellátják a szükséges felszereléssel. A hadirepülés egységeit szaporitani fogják és a tengerészet számára uj megrendeléseket tesznek. Ami a kormányprogram pénzügyi terveit illeti, a nemzeti pénzegységet teljes erővel megvédik, az ipari életet élénkebbé teszik és felülvizsgálják a pályarendszert. Az olcsó hitelek politikáját valamennyi nemzetgazdasági tevékenységi körre kiszélesitik. Javitják a mezőgazdasági termelést és minden erőfeszitést megtesznek a földmüves osztály anyagi helyzetének javitására. Intézkedni fognak, hogy a buza jobban kifizetődjék a földmüveseknek. Jelentős közmunkákat fognak végrehajtani, a közlekedési utak számát növelni fogják és a meglevő utakat jókarba hozzák. Ugyacsak jelentős javitásokat végeznek a posta és távíró szolgálatában.

Reformok

A falusi közegészségügyi helyzetben egész sereg ujitást hoznak be és megadják azt a figyelmet ennek a fontos kérdésnek, amit megérdemel. Az ország egész területén uj kórházakat fognak létesiteni és a malária leküzdésére uj telepeket fognak felállitani. A csecsemő és gyermek védelemben fog részesülni az illetékes fórumok részéről. 300 csecsemőgondozót állitanak fel az egész ország területén. Bucurestit ujjászervezik közegészségügyi szempontból.

A nemzeti munka terén is jelentős változások várhatók. Az iparosok hitelét ujjászervezik és a nemzeti munka elsőségét biztositják. A román irók is hozzájutnak a régóta óhajtott nyugdijpénztárhoz. Megoldják az első és másodfokú közoktatás égető kérdéseit és az arra érdemes tanárokat illő jutalomban részesiti.

A kisebbségek

Az igazságügyminisztériumban tovább folytatják az eddigi tevékenységet a törvényegyesités terén és uj já fogják szervezni a semmitőszéket. A kultuszminisztérium nagyarányu munkaprogramot készitett. Összeirják a közvagyont, hogy az államháztartás menetében fennakadás ne állhasson elő.

A kisebbségi miniszter kinevezése bizonysága annak a határozottságnak, mellyel a kormány az etnikai és történelmi kisebbségek jogai garantálásának politikája utján halad, biztositva számukra összes faji, nyelvi és vallási sajátosságaik szabad gyakorlását a román állam előrehaladásának, megerősödésének érdekében s a lojális és őszinte együttmüködés keretében.

A kisebbségiek a Nemzeti Ujjászületés Frontjába való önkéntes és spontán belépése, valamint a kisebbségek és az állam között létrejött egyezmény bizonyitéka annak, hogy a kisebbségek ma kéz a kézben haladnak előre a többségi román néppel. Éppen ezért a kisebbségek Romániában egyenlő lehetőségeket kapnak sajátos érdekeik tiszteletbentartására és biztositására. A mi célunk — folytatja fejtegetéseit a kiáltvány — s az ő céljuk is ez kell, hogy legyen: a teljes megegyezés. Ennek a megegyezésnek nemcsak az ő anyagi érdekeit kell kielégiteni, hanem tovább kell mennie, egész addig a pontig, amelynél a nemzeti államunk megujhódásának mozgalma összeesik saját aspirációikkal. Reméljük, hogy elérjük ezt a célt, ha őszinteséget és jóhiszemüséget alkalmazunk és félretesszünk minden egyebet" — fejezi be a kiáltvány.

RIO Mozgóban

Str. Văi No. 7. Telefon: 11-71. Február 9—14-ig. 3, 6 és 9 órai kezdettel.
Szombaton, február 11-én bál miatt nincs előadás.

Az évad szenzációja! Két nagy sláger!

I. A zendai fogoly

Izgalmas cselekményü filmdráma. Főszereplők: ROLAND COLMAN, MADELEINE CAROLL

II. A vadon kiáltása

Dzsungel filmsláger. Főszereplők: NOACH BERRY.

A vasárnapi előadásokon visszamaradni nem lehet.

Vona Suzuki, a tokiói tőzsde uralkodója

Asszony, aki munkával és zsenialitással szerezte vagyonát

Milliárdos férfi aránylag sok van a világon, milliárdos nő azonban annál kevesebb. Már mint tudniillik olyan milliárdos nő, aki nem milliárdos férjnek a felesége, hanem a maga erejéből szerezte meg a milliárdokat. A statisztikai feljegyzések szerint ebből a fajtából összesen egy tucat él a földgolyón. Ezuttal bemutatjuk ennek a ritka fajnak két példányát, mondhatjuk diszpéldányát.

Első: Vona Suzuki. Mint neve is mutatja, japán nő. Kicsiny a termete, fekete a haja, amelybe még nem füződnek ezüstös szálak és nem árulják el, hogy a hajkorona tulajdonosnője immár hatvan éves. Hatalmas vállalatának gépirókisasszonyai, akik tucatszámra tanyáznak az irásztalok mellett és természetesen a legujabb amerikai filmek divatja szerint öltöznek, nem szeretik a hagyományos kimonót hordó főnöknőt. Nem szeretik, de rendkivül tisztelik és csodálják. Kivétel nélkül valamennyien büszkék arra, hogy ennek a nőnek a munkatársai lehetnek, de általános vélemény szerint a legzseniálisabb és legenergikusabb Nippon valamennyi asszonya között.

Vona Suzuki az egyetlen milliárdos asszony a föld kerekségén, aki saját maga szerezte vagyonát. Valóságos kereskedelmi lángésznek tartják, aki jelenleg a legnagyobb trösztök egyikének igazgatónője, számtalan vállalat és pénzintézet korlátlan ura.

Férje, aki egy jelentéktelen, kis cukorkagyár tulajdonosa volt, 1905-ben meghalt. A rokonok megkisérelték, hogy rátegyék kezüket a szerény örökségre, Vona Suzuki asszony azonban már ekkor rendkivül erélyesnek bizonyult, a rokonok rohamát pompásan visszaverte, eladta a cukorkagyárat és az igy biztositott szerény tőkével merész spekulációkba kezdett. Akkoriban a japán-orosz háboru diadalmas befejezése után hallatlan üzleti lehetőségek kinálkoztak az ilyenmes emberek számára. Vona Suzuki asszony egy pillanatra sem hagyta ki ezeket a lehetőségeket. Mindent megvásárolt, amit csak felkináltak neki, és hamarosan olyan vagyonra és tekintélyre tett szert, hogy őt tartották a tokiói tőzsde uralkodójának.

Néhány évvel ezelőtt felbecsülték Suzuki asszony vagyonát és megállapitották, hogy az érdekkörébe tartozó hetven és egynéhány vállalatnak az értéke 100 milliárd lej. Később azonban kiderült, hogy ez a hatalmas trösztöt minden volt, csak éppen szolid nem. Egy szép napon Tokió bankárai arra ébredtek, hogy a csöppnyi asszony valamennyiüket orránál fogva vezette. Amikor ugyanis utánaszámoltak, maguk is csodálkozva állapitották meg, hogy Suzuki asszony trösztjének nem kevesebb, mint 120 milliárd lejt köszönöztek.

A Suzuki-tröszt összeomlott és mint üzleti nyelven mondani szokás: hatalmas „krachot" idézett elő a tőzsdén. A tőzsdei szerencsétlenség a kereskedők ezreit tette tünkre, akik tüntető menetben vonultak végig Tokió utcáin és a főváros lakossága, aki a károsultakkal együtt érzett, egészen komoly kisérleteket tett, hogy meglincselje a hires hölgyet.

Vona Suzuki parasztruhába öltözve menekült és Japán északi részében egy csendes halászfaluban hónapokon keresztül élt álnév alatt, amig elnémult a tokiói vihar. Vona Suzuki ekkor mutatta meg, hogy milyen kivételes energiával rendelkezik. Hihetetlen munkabirással és türelemmel ujra kezdte a régi munkát és sikerült is neki nagyrészben visszaszereznie régi helyzetét a japán piacon. Ma már ismét hatalmas vagyon az övé és természetesen hatvan éve ellenére is saját maga igazgat mindent.

A másik milliárdosnő, aki bemutatásra érdemes: Lady Rhonda, az angliai szénkirálynő. Az ő tulajdonában vannak a cardiffi hires szénbányák és ennek következtében őt nevezik Anglia leggazdagabb asszonyának. Rhonda asszony édesatyját D. A. Thomasnak hivják. Lady Rhonda mindig előszeretettel foglalkozott a gazdasági és a szociális problémákkal és ilyen irányban éveken keresztül tanulmányokat is végzett. Lady Rhonda sokáig tanulmányozta azt a nyomort, amely a nagy angol ipari központok munkásnegyedeiben uralkodik és végül is arra az eredeti megállapitásra jutott, hogy csak a férfiak a hibásak, akik kisajátitják maguknak az ipari élet irányitását és vezető állásokban nem türnek meg asszonyokat. Lady Rhonda tehát felállitotta elméletét: A szociális egyensulyt csakis olyképpen lehet helyreállitani, ha az asszonyokat bevezetik a közigazgatásba és a parlamenti életbe, de főképpen az üzleti életbe. Igy lett Lady Rhondából lelkes szüfrazsett és megalapitója a „Six Point Grup" a „Hat pont csoportja" elnevezésü feminista alakulatnak, amely egyenlő jogokkal és egyenlő fizetést követelt mindkét nembeliek számára.

Amikor édesatyja meghalt, a szénbányák igazgatóinak küldöttsége megjelent a lady előtt és rendkivül tisztelettudóan a következőket kérdezte:

— Milady, milyen évi járadékot kiván személyes költségeinek fedezésére?

— Évi járadékot? — csodálkozott Lady Rhonda — én nem kivánok évi járadékot, és az önök elnöknője vagyok!

És valóban, Lady Rhonda átvette a hatalmas szénbánya igazgatását és attól kezdve a vállalatok ügyvezetését ő irányitotta. Lady Rhonda azonban az egyenjogusági elvét nemcsak az üzleti életben kivánta érvényre juttatni, hanem a politikai életben is. Ezért elsősorban is ragaszkodott ahhoz, hogy megkapja édesatyjának helyét a lordok házában. Ez a kérelme valóságos vihart idézett elő az angol felsőházban. Hogyisne, hogy a tekintélyes öreg urak között egy nő is helyet foglaljon! Amig ugyanis az alsóházban lehettek női tagok, addig a lordok háza mindaddig sikerrel állott ellen a nők rohamának. Lady Rhonda hatalmas küzdelmet vivott, hogy bejuthasson a lordok házába, ebben az irányban nem is nagyon választotta meg fegyvereit és képes volt olyan könyvet is kiadni, amely a londoni előkelő társaságok botrányos ügyeivel foglalkozott.

Lady Rhonda álma azonban nem vált valóra, mert a lordok háza tagjainak mégis csak sikerült bebizonyitani, hogy édesatyja helyét nem örökölheti.

Ez volt talán az egyetlen álom, amelyet e erélyes milliárdos asszony nem tudott megvalósitani...

A Zsidó Távirati Iroda jelenti:

Amerika

FRANKFURTER PROFESSZOR ELFOGLALTA UJ HIVATALÁT. Frankfurter professzor, akit Roosevelt elnök a legfelsőbb amerikai bizottság tagjává nevezett ki, a napokban foglalta el uj hivatalát. A legfőbb törvényszék disztermében, ünnepélyes keretek között történt meg a beiktatás és az esküttétel.

•

MEGHALT AZ AMERIKAI CIONISTA SZERVEZET ALELNÖKE. William Lewis biró, az amerikai cionista szervezet alelnöke, szivszélhüdésben váratlanul meghalt Philadelphiában. William Lewis 1884-ben született a litvániai Ponewiez nevü helységben. Philadelphiában nevelkedett, 1906-ban ügyvéd lett, 1922-ben pedig biró. Lewis több amerikai zsidó vezető testületnek volt tagja.

•

UJ ZSIDÓ FOLYÓIRAT AMERIBAN. A napokban jelent meg a „Jewish Social Studies" cimü uj folyóirat első száma, amely negyedévenként fog megjelenni és faladatául tüzte ki „a zsidóság mai helyzetének alaposabb megismertetését". A folyóiratot a Conference of Jewish Relations adja ki és prof. Salo V. Baron, a Columbia egyetem tanára, Hans Kohn és Morris R. Cohen, a Harward egyetem tanára szerkesztik. A bevezető cikkben a kiadók hangsulyozzák, hogy „a pontos és hiteles információk vitális jelentőségüek ma, különösen a közép- és keleteurópai zsidó centrumok összeomlására való tekintettel."

*

AZ AMERIKAI „BNÉ BRITH" A PALESZTINAI ZSIDÓ ERŐFESZITÉSEK „MEGKÉTSZEREZÉSÉÉRT". Az amerikai Bné Brith végrehajtó bizottságának ezévi értekezletén Henry Mansky, a Bné Brith elnöke általános beszámolójában hangsulyozta, hogy „a zsidóság jelenlegi helyzete megkétszerezett erőfeszitéseket követel a palesztinai országépités érdekében.

•

ZSIDÓ RENDŐRFŐFELÜGYELŐ NEWYORKBAN. A newyorki rendőrség főfelügyelőjévé Louis Costuma eddigi helyettes inspektort nevezték ki, aki zsidó. Több, mint huszezer rendőrtisztviselő kerül az ő parancsnoksága alá. Costuma 56 éves és 32 éve áll a newyorki rendőrség szolgálatában. Londonban született, apja cigarettagyári munkás volt. Costuma hirneves kriminalista és mint szaktekintély, az amerikai határokon tul is ismert.

Belgium

A NOBELDIJAS OTTO LÖWI PROFESSZOR A BRÜSSZELI EGYETEMEN KAPOTT TANSZÉKET. A napokban fényes bankettet rendeztek Brüsszelben a belga tudósok prof. Otto Löwi, az 1936-os orvosi Nobel-dij és Szentgyörgyi professzor, az 1937-es Nobel-dij nyertesének tiszteletére. Ebből az alkalomból Jean Willems professzor a tudományos kutatások nemezti alapjának igazgatója, bejelentette, hogy Löwi professzor, aki 1938. márciusáig, — Ausztriának a nácik által történt elfoglalásáig, — rendes tanára volt a gráci egyetemnek, a brüsszeli egyetemen kapott tanszéket. Willems igazgató kijelentette, hogy a belga tudomány büszke arra, hogy Löwi professzornak, aki az Ausztriában történt rezsimváltozás miatt elvesztette tanszékét, uj tanszéket ajánlhatott fel. A mi mostani összejövetelünk — mondotta — tiltakozás a csalások és hamis elvek ellen, amelyek a mi értelmünket és érzelmeinket sértik.

Szentgyörgyi professzor, a szegedi egyetem tanára, gratulált ezután Löwi professzornak és többek között kijelentette, hogy „nem az utlevél, hanem az ember, nem a nyelv, hanem a kultura, amellyel rendelkezik, márvadó az ember értékelésénél."

A bankett résztvevői meleg ünneplésben részesitették Löwi professzort.

Lengyelország

KIELCÉBEN LEVAGJÁK A ZSIDÓK SZAKÁLLAT. Kielce városában és a környező kisebb helységekeben, a rendőrség több zsidót feltartóztatott és a városi fürdőbe hurcolt, ahol levágták szakállukat. Az intézkedést azzal indokolták, hogy flektifuszjárvány fenyeget. A valóság az, hogy Kielcében egyetlen tifuszeset sincs. Szubkov községben a rendőrség bezárta a zsidó élelmiszerüzleteket azzal az egyszerü indokolással, hogy a tulajdonos szakállt visel. Trokenheim zsidó képviselő interveniált a kielcei vajdaság szociálpolitikai osztályánál ezen intézkedések ellen. A zsidó parlamenti klub beadványt intézett a belügyminisztériumhoz is.

*

A LENGYEL KORMÁNY PARAGUAY ÉS BOLIVIA KORMÁNYAIVAL TÁRGYAL A ZSIDÓ BEVÁNDORLÁS ÜGYÉBEN. A lengyel kormány megbizta paraguayai és boliviai képviselőit, hogy az ottani kormányokkal tárgyalásokat folytasson a lengyel zsidók bevándorlásának megkönnyitése érdekében. A paraguayai és boliviai kormánnyal már előzőleg szerződés jött létre lengyelországi mezőgazdasági munkások bevándorlása ügyében.

*

A VARSÓI ÜGYVÉDI KAMARA NEM VESZ FEL UJ ZSIDÓ ÜGYVÉDJELÖLTEKET. A varsói ügyvédi kamara a napokban vette vizsgálat alá 99 ügyvédjelölt kérését a kamarába való felvételre. 36 keresztény kérvényező ügyét kedvezően intézték el, mig 63 zsidó kérvényezőt elutasitottak.

Litvánia

A LITVÁN MINISZTERELNÖK „A GYÜLÖLET BACILLUSAI" ELLEN. Mironas litván miniszterelnök egy sajtókonferencián figyelemreméltó expozét tartott, amelyben élesen állást foglalt „a külföldről áramló szelek ellen, amelyek bizonyos betegségi bacillusokat hoznak Litvániába és a lakosság különböző rétegei közötti ellentétek kiélezéséhez vezetnek." Mironas miniszterelnök felhivást intézett a sajtó képviselőihez, hogy a többség és kisebbség közötti vitákat tárgyilagos és barátságos formában folytassák.

Mironas miniszterelnök nyilatkozata élénk feltünést keltett és abban a kormánynak azon szándékát látják, hogy megnyugtassa a kedélyeket egyes litván lapoknak legutóbbi antiszemita kirohanásai és a litván rádió bizonyos megnyilatkozásai nyomán.

A litván kereskedelmi kamara elnökét zsidó küldöttség kereste fel a napokban. A kereskedelmi kamara elnöke határozott igéretet tett a zsidó küldöttség tagjainak, hogy a maga részéről mindent meg fog tenni a kiélezett antiszemita sajtóhadjárat megszüntetése érdekében, miután maga is megvan győződve arról, hogy ez a kompány káros kihatással van a gazdasági életre.

*

A LITVÁN HATÓSÁGOK MEGBÜNTETIK AZ ANTISZEMITA IZGATÓKAT. A schauleni kerületi főnök két héttől egy hónapig terjedő börtönbüntetésre és 200-tól 500 litvanosig terjedő pénzbirságra itélt 14 egyént, akik zsidóellenes izgatásokban és támadásokban vettek részt.

•

KORMÁNY-SZUBVENCIÓ A ZSIDÓ JÓLÉTI INTÉZMÉNYEK JAVARA. A litván belügyminisztérium 1939. évére összesen 123 ezer 500 litvánosz szubvenciót szavazott meg a különböző zsidó szociális intézmények javára, állami hozzájárulás formájában.

Oroszország

Az orosz tudományos akadémia első nőtagja

Lina Zalmanovna Stern, a szovjet orvosi intézetének pszichológiai tanárnőjét és az egészségügyi népbiztosság kutató intézetének igazgatónőjét az orosz tudományos akadémia tagjává választották. Lina Stern az akadémia első nőtagja. 1902-ben, mint a genfi egyetem hallgatója, jelentette meg első tudományos munkáját, amely a vese belső szekréciójáról szólott. A mü nagy feltünést keltett és Prevo, a hires pszichológus, 1904-ben asszisztensnőjévé fogadta a könyv szerzőjét. 1906-ban a genfi egyetem docense lett Lina Stern. 1917-ben ugyancsak Genfben a pszichológiai kémia rendes tanárává nevezték ki. Ezt a tanszéket 1925-ig töltötte be. Ezután Moszkvába tért vissza, ahol 1929-ben megalakitotta a pszichológiai kutató intézetet, amelynek ma is a vezetője. Több, mint 300 munkát irt, pszichológiai és biokémiai kutatásainak eredményeiről. Világhirnévre tett szert a központi idegrendszer vegytanában folytatott kutatásaival.

Bulgária

KÜLFÖLDI ZSIDÓK KIÜZETÉSE BULGÁRIÁBÓL. A szófiai rendőrség és a vidéki rendőrhatóságok felszólitották a Bulgáriában élő német, olasz, spanyol és görög illetőségü zsidókat, hogy két héten belül hagyják el az ország területét. A külföldi zsidók körében nagy pánikot keltett a rendelet, annál is inkább, mivel nem tudják, hová menjenek. A szomszéd országok ugyanis hermetikusan elzárják kapuikat az idegen elemek bevándorlása elől.

Palesztina

A PALESZTINAI ZSIDÓ FÖLDBIRTOK FEJLŐDÉSE. A statisztikai kimutatások szerint 1936. márciusában 1,231.846 dunam volt a zsidó városi és falusi földbirtok Palesztinában. Megállapitást nyert, hogy 681 ezer 570 dunam mezőgazdasági földbirtokba, amelyet 1878-tól 1936-ig vásároltak meg zsidó szervezetek és magánszemélyek, átlag 2930 fontot fizettek dunamonként a régi tulajdonosoknak.

A „Palesztinai zsidó mezőgazdaság" cimü kézikönyv adatai szerint ezen terület 22.7 százalékát dunamonként két fontos áron vették meg, 23 százalékát 2—3 fontért, 20.5 százalékát 3—4 fontért, a többit magasabb áron, legnagyobbrészt 5—7 fontért dunamonként. Ezek a számok nem foglalják magukba azokat a földeket, amelyeket mezőgazdasági célokból adtak bérbe zsidóknak és azokat az összegeket, amelyeket a földek megmüvelésére forditottak.

A PICA több, mint 100 ezer fontot invesztált 10 ezer dunamos mocsaras terület megmüvelésére Cezariában és Cabbarában, amely Haifától délre fekszik, mig a Hule-mocsarak felszáritása és termékennyé tétele körülbelül 700 ezer fontba kerül.

A mezőgazdasági kézikönyv adatokat közöl 681.978 dunam mezőgazdasági földbirtok eredetére és régi tulajdonosaira vonatkozólag. 245.581 dunamot, vagyis a szóbanforgó terület egyharmadát a háboru előtt vásárolták és 436.397 dunamot, vagyis kétharmadot a háboru után. E földek legnagyobb részét cionista szervezet alapjai vették meg és csak kisebb részét szerezte meg a PICA és magántulajdonosok. A szóbanforgó 681.978 dunamos területből 358.978 dunamot, vagyis 52.6 százalékot külföldön élő tulajdonosoktól vettek meg. A kormány által összegyüjtött adatokból kiderül, hogy azon arab parasztoknak a száma, akik a háboru után a zsidó kolonizáció következtében el kellett hagyják földjeiket, mindössze 670 és ezek közül 372 arab paraszt a kormány telepitési terveinek a keretében jutott uj elhelyezkedéshez. 167.802 dunam, vagyis 24.6 százalék Palesztinában lakó földbirtokosok tulajdona volt és vagy parlagon hevert, vagy pedig farmereknek volt bérbeadva megmüvelés céljából. A legtöbb esetben a parasztok eladták a rendelkezésükre álló föld-fölösleget és csak annyi földet tartottak meg maguknak, amely létfenntartásukhoz volt szükséges. Az eladott földért kapott pénzeket a megmaradt földbirtok fejlesztésére forditották.

A fenti számokból kitünik, hogy a száraz tények és pontos számok tükrében nem állja meg helyét az a legenda, amelyet az arab parasztok tömeges kitaszitásáról és földnélkülivé válásáról költöttek a zsidó kolonizáció kihatása kapcsán.

•

KATONAI FÉNYSZÓRÓKAT GYÁRT EGY PALESZTINAI ZSIDÓ IPARVÁLLALAT. A Zohar nevü tel-avivi szövetkezet, amely eddig kizárólag elektrotechnikai cikkek eladásával és berendezésével foglalkozott, külön osztályt létesitett, amely különböző méretü fényszórók előállításával foglalkozik. Az elmult félévben a Zohar mintegy ötven fényszórót szállitott a palesztinai katonai és rendőri hatóságok részére. A Zohar a fényszórókhoz szükséges alkatrészeket nem külföldről hozza be, hanem palesztinai műhelyekben rendeli meg.

*

A TEL-AVIVI AUTÓFORGALOM. 1938-ban Tel-Avivban 649 személyautót, 23 autobuszt, 360 teherkocsit, 121 motorkerékpárost, vagyis összesen 1153 gépkocsit regisztráltak.

*

PALESZTINA-PAVILLON A NEWYORKI VILÁGKIÁLLITÁSON. A newyorki világkiállitás Palesztina-pavillonja számára az elmult hónapban 200 kiállitási tárgyat szállitottak Palesztinából Amerikába, amelynek sulya összesen 200 tonna volt. Ez az első alkalom, amikor a zsidó Palesztina ily nagyszabásu és reprezentativ méretekben vesz részt a nemzetközi világkiállitáson. Ugyancsak ezalkalommal történt meg először az a sikeres kisérlet, hogy a kiállitás Palesztina-pavillonját kizárólag palesztinai termékek és áruk felhasználásával épitsék fel. Igy a pavillon főbejáratát és belső berendezését Elhanani tel-avivi mérnök tervei szerint palesztinai eukaliptus fából állitották elő, mig a pavillon oszlopait és egyéb berendezéseit palesztinai olajfából faragták. A pavillon épitésénél használt márványt is Palesztinából hozták.

*

A PALESZTINAI ZSIDÓSÁG ÓRIÁSI ERŐFESZITÉSE. Tel-Avivban tegnap konferenciát tartottak, amelyen beszámoltak a jisuv óriási erőfeszitéseiről a Kofer Hajisuv akció érdekében. A konferencián a Kofer Hajisuv-alap több, mint száz delegátusa és vendége vett részt az ország minden részéből.

A beszámolóból kitünt, hogy alig néhány hónap lefolyása alat a jisuv 132 ezer fontot adományozott készpénzben a Kofer Hajisuvra, mig az arany és ezüst hozzájárulás 20 ezer fontot tesz ki. A konferencia előadói között voltak Ben Zwi, a Legfelsőbb Nemzeti Tanács, a Vaad Leumi elnöke, Israel Rokeach tel-avivi polgármester, S. Hoofien, Cizling, Ain-Charodból és dr. Joseph Bernard a Jewish Agency részéről, aki nagyszabásu előadásban vázolta a politikai helyzetet.

A konferencia a legszigorubb hangon bélyegezte meg azokat a támadásokat, amelyeket az utóbbi napokban bizonyos elemek intéztek a Kofer Hajisuv intézményei és vezetői ellen. Végül olyan határozati javaslatot szavaztak meg, amelynek értelmében a jövőben adót vetnek ki az összes zsidók által behozott árukra.

*

A ZSIDÓ MEZŐGAZDASÁGI MUNKÁSSÁG SZILÁRD ELHATÁROZOTTSÁGA. A Hisztádruth Háovdim Tel-Avivban megtartott mezőgazdasági konferenciája több javaslat elfogadása után, pénteken reggel véget ért.

Az egyik határozat kinyilatkoztatja a zsidó földmunkások szilárd elhatározását, hogy visszautasitsanak minden olyan törekvést, amely a zsidóság palesztinai tevékenységét veszélyezteti. A zsidó mezőgazdasági munkásság együtt az egész zsidó közösséggel, sohasem fogja beleegyezését adni azokhoz a cselvetésekhez, amelyek a nemzeti otthon épitésének müvét megakadályozni szándékoznak.

Egy másik határozat azon reménységének ad kifejezést, hogy az arab tömegek végül is szakitani fognak a terror kitörésért felelős vérszomjas klikkel. A többi javaslatok örömmel köszöntik a zsidó munkásság törekvéseit arra, hogy békét, konstruktiv együttmüködést és szövetséget teremtsenek az arabsággal.

*

EGY FÉLELMETES TERRORISTAVEZÉR KIVÉGZÉSE. Mustapha al Jezaryt, akit Palesztinában mint a legfélelmetesebb terroristavezérek egyikét és Abdul Razik, az arab terrorcsapatok fővezérének ügynökét ismerték, a jaffai katonai biróság halálos itéletének értelmében, ma reggel Jeruzsálemben kivégezték.

*

HÁROMHÓNAPOS AKCIÓ EREDMÉNYEKÉPPEN 15 EZER UJ TAG LÉPETT BE AZ AMERIKAI HADASSAH-BA. Mrs. Emanuel Halpern, Sylvia Graff és Esther Novick, az amerikai „Hadassah" cionista nők szenior és ifjusági tagozatának elnöknői közölték a nyilvánossággal a szervezet 15 ezer főnyi taglétszám gyarapodását. Ezzel a két tagozat tagjainak száma elérte a 81 ezret.

Mrs. Halpern rámutatott arra, hogy a Hadassah jelenlegi taglétszámával nemcsak az Egyesült Államok legnagyobb női szervezete, de ugyanakkor a világ legnagyobb cionista közössége is. Az előző évhez viszonyitva, az utolsó három hónapban a taglétszám szinte duplájára emelkedett. Ez a tény, mondotta Mrs. Halpern, a zsidó közösség egyre növekedő érdeklődését bizonyitja Palesztina iránt, amely a menekültek ezreinek legfőbb reménysége és menekvése. Ugyanakkor a szervezet nagy növekvése ugy is tekinthető, mint az amerikai zsidó nők válasza a középeurópai zsidóellenes üldözésekre.

Az uj tagok közül 12 ezer a szenior, mig 3000 az ifjusági alcsoporthoz tartozik.

AZ IMPOTENCIA
legyőzhető
RETON
TABLETTÁKKAL

DUBO DUBOK DUBONNET
Az előkelő világ étvágygerjesztő bora

HIREK

Az udvari marsalli hivatal jelenti:

A királyi udvar minisztere március elsejéig felfüggesztette a kihallgatásokat

— **Időjárásjelentés.** Sülyedő légnyomás, többnyire derült égbolt délen, váltakozó északon, enyhe északnyugati légáramás, éjjeli fagy, nappal hőemelkedés, reggel és este köd.

— **Tiz ember megölt egy hógörgeteg egy japán faluban.** Tokióbó jelentik: Tiz embert megölt és ugyancsak tizet megsebesitett egy hógörgeteg Siga szigetén Sugino falu közelében.

— **Német sportvezér Romániában.** Bucurestiből jelentik: Sportkörökben arról beszélnek, hogy Tschammer und Olsten német sportvezér Bucurestibe látogat az olimpiai játékokról felvett film bemutatója alkalmából.

— **Agy- és szivérelmeszesedésben szenvedőknek** reggel felkeléskor egy félpohár természetes **„Ferenc József“** keserüviz — a legkisebb erölködés nélkül — igen könnyü székürülést biztosit, azonkivül a gyomor és a belek müködését elömozditja és kielégitő emésztést hoz létre. Kérdezze meg orvosát.

— **Együtt akart a halálba menni két állásnélküli kolozsvári munkásnő.** A Marinescu ucca 17 számu házban lakó Mázsa Györgynénél bérelt lakást nemrégen két munkásnő, Nagy Erzsébet és Albert Ilona. A lakást csak rövid időre vették ki, azzal hogy nemsokára elutaznak Kolozsvárról. Tegnap reggel lakásadónőjük kopogtatott szobájuk ajtaján és amikor nem kapott választ, benyitott. Az asszony megdöbbenve torpant meg a küszöbön, mert a két lány halálsápadt arccal hörögve feküdt az ágyon. Mázsáné azonnal értesitette a mentőket, akik gyomormosást alkalmaztak a két lánynál, majd válságos állapotban beszállitották őket a klinikára. A két életunt lány bucsulevelet irt vidéken lakó anyjuknak, amelyben nyomorukkal magyarázzák meg tettüket. Mindketten néhány nappal ezelőtt vesztették el állásukat és azóta nagy nyomorban éltek.

Ha csak alig vonszolja zsábától vagy köszvénytől elgyötört lábait, vagy megmereveddtek az izületek, dörzsölje be a fájó testrészeket Diana sósborszesszel.

— **Hétfőn hirdet itéletet a tábla Katz Jakab pálinkafőző gyilkosának bünperében.** Tegnap délben tárgyalta másodfokon a kolozsvári itélőtábla III. szekciója Botiser Ioan piaci gyümölcsárus bünperét. Amint ismeretes, 1936 októberében a Mihai Viteazul tér egyik házának udvarán ugy agyba-főbe verte Katz Jakab 60 éves pálinkafőzőt, hogy az a sulyos fejsérülések következtében agyvérzést szenvedett és néhány nap mulva meghalt. A bünvádi vizsgálat lefolytatása után elsőfokon a kolozsvári törvényszék itélkezett az öreg pálinkafőzőt durva és tragikus módon bántalmazó piaci gyümölcsárus felett és a tanuk kihallgatása után 7 hónapi fogházra és 20 ezer lej kártérités megfizetésére kötelezte, miután a Katz-család kenyérkereső nélkül maradt. Botiser Ioan védője utján az itélet ellen a táblához fellebbezett, mig a vádat képviselő ügyész sulyosbitásért adott be fellebbezést. A védelem azzal az indokolással támasztotta alá fellebbezését, hogy Katz Jakabot Botiser Ioan megverte ugyan, de az nem volt olyan sulyos, hogy agyvérzést okozott volna, hanem ugyanebben az időben a pálinkafőzőt egy autó gázolta el és ez a baleset okozta halálát. Ennek igazolására néhány ujabb tanut is bejelentett a védelem. Tegnap került az ügy fellebbezsée az itélőtábla elé. Az itélőtábla tanácsa átiratban jelentést kért a központi rendőrségtől arra vonatkozólag, hogy autóbaleset áldozata volt-e 1936 októberében Katz Jakab, vagy sem. A rendőrség bünügyi osztálya a forgalmi ügyosztállyal együtt hivatalosan igazolta jelentésében, hogy 1936 október 15 és 30-a között egyetlen autóbalesetet sem jelentettek a rendőrségnek s ebben az időben Katz Jakab neve sem szerepelt gépkocsibalesettel kapcsolatban. A biróság a rendőrségi hivatalos jelentés felolvasása után kihallgatta a védelem által bejelentett ujabb tanukat, egy Matisz nevü pálinkafőzőt és egy piaci gyümölcsárus asszonyt, azonban ők sem tudtak semmiféle bizonyitékot nyujtani arra vonatkozólag, hogy autó ütötte volna el Katz Jakabot. Ellenkezőleg: a vádlott ellen vallottak. Az elnök déli 2 órakor bejelentette, hogy az itéletet a biróság február 13-án, hétfőn délben fogja kihirdetni.

— **Megnyilt a Munkakamara továbbképző tanfolyama.** Hirt adtunk már arról, hogy a kolozsvári Munkakamara az iparosok és iparostanulók továbbképzésére tanfolyamokat rendez. A tanfolyamok ünnepélyes megnyitása az Ipartestület székházának nagytermében vasárnap történt meg. A megnyitó beszédet dr. Hariton Moldovan munkakamarai elnök mondotta. Utána dr. Metes Nistor mérnök, a villamosüzem müszaki igazgatója és Salvan Virgil városi mérnök, valamint Bazil Târnoveanu munkaügyi főfelügyelő tartottak beszédeket, amelyekben a tanfolyam nagy jelentőségét ismertették.

— **Roosevelt levelezési világrekordja.** Newyorkból jelentik: Roosevelt elnök, a Fehér Ház postahivatalának kimutatása szerint, uj levelezési világrekordot ért el, miután 1933-ban történt első megválasztása óta 7.300.000 levelet kapott, ami átlag napi 4000 levélnek felel meg. Az előző rekordot Hoover elnök tartotta napi 400 levéllel. Ugyancsak hatalmas postája van Rooseveltnének is, aki az elmult évben 100 ezer levelet kapott. Az elnökné több titkárt tart postája kezelésére és naponként legalább egy órát tölt válaszok szövegezésével.

— **Megmentették az elsülyedt japán tengeralattjáró legénységének egyrészét.** Tokióból jelentik: Február 2-án Kiungsu kikötőjében elsülyedt a 63. számu japán tengeralattjáró. A mentési munkálatok során a legénységnek egyrészét egy különleges mentőkészülékkel sikerült a felszinre hozni. A többi 80 ember sorsa ismeretlen.

— **Uj mesterséges plasztikus anyag repülőgépek gyártásához.** Newyorkból jelentik: George A. Baekland, az amerikai Bakotte vállalat elnöke, tanuként előadta a washingtoni egyedárusági bizottság előtt, hogy az Egyesült Államok hadvezetőségének kisérleti laboratóriumában uj mesterséges plasztikus anyagot találtak fel, melyből repülőgépeket lehet készitení.

— **A japán követség vállalata az oroszországi magyar ügyek képviseletét.** Tokióból jelentik: A Reuter jelenti, hogy mértékadó forrás szerint a moszkvai japán nagykövetség magára vállalta Magyarország ügyeinek képviseletét tekinttel arra, hogy Budapest és Moszkva között megszakitották a diplomáciai kapcsolatokat.

— **Halálozás.** A f. hó 1-én elhunyt Dejen Weinstein Arnold, a hitközségi elemi iskola vallástanitója 73 éves korában. Állását 47 éven át töltötte be közmegelégedésre és mint Talmüd Chochem, kitünő pedagógus, kiváló hebréista és finom modoru, kellemes egyéniség megszerezte és élete végéig megtartotta a hitközség legjobbjainak jóindulatát, barátságát. Temetésén számos gyászbeszéd hangzott el. Elsőnek Weinstein Hermann, a kolozsvári Chászám-Szófer jesiva talmudtudósa bucsuzott zokogó szavakkal elhunyt édesatyjától. Paneth Jakab M. főrabbi, Berger Nándor hitközségi elnök, Ordentlich Ferenc Talmud Tóra főgondnok, mindannyian az értékes, vallásos egyéniség kiváló erényeit méltatták. Klein Nándor hitközségi főjegyző, aki az elhunyttal speciálisan szivélyes viszonyt tartott fenn, mélyen meghatódva alkalmazta az elhunytra a zsoltár-énekes szavait: „Szebb voltál más ember fiainál, bájosság ömlött el ajkaidon; azért megáldott téged I-ten örökre“ és örök emlékezést biztositva számára bucsuztatta őt a hitközségtől és a hitközség tisztviselői karától. Végül az elhunyt legkisebb fia, Weinstein Ábrahám Chájim, ki nemrég vette el a nagyhirü szilágysomlyói dájen unokáját, zokogta el fájdalmát a családot ért sulyos veszteség fölött és azután a szokatlan embersokaság, közte a tanitványok tömege kisérte el a kidölt mestert utolsó utjára.

— **Szemináriumot rendez a Zs. N. Sz. kolozsvári helyicsoportja.** A Zs. N. Sz. kolozsvári csoportja már régebben tervbe vette, hogy tagjai számára cionista szemináriumokat indit. Technikai akadályok miatt nehézségekbe ütközött az elhatározás megvalósitása. Az akadályok elhárultával a szemináriumot a legrövidebb időn belül megvalósitja a helyicsoport s ezuton is felhivja mindazokat, akik azon résztvenni óhajtanak, hogy akár személyesen, akár telefonon (35-39) szándékukat a helyicsoport titkárságának jelentsék be. Jelentkezési határidő 1939 február 10. A szeminárium hetenként kétszer, a jelentkezőkkel együttesen megállapitott időben és helyen lesz megtartva. Az első szemináriumban a résztvevők a Palesztinával kapcsolatos földrajzi, történeti, gazdasági, jogi ismereteket fogják tanulmányozni megfelelő forrásmunkák alapján. A szeminárium vezetője dr Márton Lajos, a helyicsoport alelnöke.

— **Nagy zsufoltság a constanţai gabonaraktárakban.** Bucurestiből jelentik: Mivel igen kevés gabonát hajóznak be az utolsó napokban, a constanţai gabonaraktárak majd teljesen megteltek. A kikötőigazgatóság ezért azzal a kéréssel fordult a vasutakhoz, ne szállitsanak le naponta több mint 60 vagon gabonát. Jelenleg 4350 vagon gabona van felraktározva Constanţában.

— **Március 31-ig el kell készülni a revizióról szóló kimutatásoknak.** Bucurestiből jelentik: A birói hatóságok utasitást kaptak az igazságügyminisztériumtól, hogy március 31-ig juttassák el kimutatásaikat az állampolgársági revizióról.

— **Hajót kér kölcsön Romániától az egyiptomi kormány a király esküvőjére.** Kairóból jelentik: A kairói kormány azzal a kéréssel fordult a Román Tengerhajózási Vállalathoz, adja bérbe a Transilvania vagy Basarabia motoroshajót, hogy azon szállitsák az egyiptomi királyi család és udvartartás tagjait Faruk király nővérének az iráni trónörökössel kötendő esküvőjére.

— **CSAK E HÓ VÉGÉIG LEHET BEMUTATNI A KATONAI KÖNYVECSKÉKET. Bucurestiből jelentik: A központi hadiegészitő parancsnokság tudomására hozza az összes katonaköteleseknek, hogy a katonai könyvecskék láttamozására legutolsó határidő február 28-ika. Azokat, akik eddig az időpontig nem tesznek eleget ebbeni kötelezettségüknek, hadbiróság elé állitják.**

A magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak figyelmébe. A Szamos tartományi magántisztviselői Céh kolozsvári szekciója legutóbbi közgyülésén kimondotta, hogy en-blokk lecsatlakozik a Nemzeti Ujjászületési Fronthoz, mely célból felhivással fordul a Céh kolozsvári tagjaihoz, hogy a Front belépési nyilatkozatainak aláirása végett jelenjenek meg sürgősen a Céh irodájában, Str. Nicolae Iorga 16 szám alatt a hivatalos órák alatt, délelöttönként 10 és 1 óra között és délutánonként 4 és 9 óra között. A belépési nyilatkozatokat személyesen kell minden tag sürgősen aláirja, hogy azokat záros határidőn belül továbbithassuk a Front irodájának. Szamos Tartományi Magántisztviselői Céh titkársága Cluj, Str. N. Iorga 16.

— **A monostori aggmenház javára lefolytatott tárgysorsjáték huzási eredménye.** A kolozsvári ortodox Chevra Kadisa nyereménytárgyainak sorsjátékán a következő számok nyertek: 13, 18, 37, 53,55, 101, 103, 104. 118, 123, 129, 130, 138, 139, 147, 149, 156, 174, 203, 234, 249, 289, 291, 330, 348, 350, 362, 391, 422, 447, 448, 482, 499, 560, 563, 584, 586, 601, 617, 641, 697, 701, 704, 755, 785, 822, 892, 906, 912, 952, 962, 963, 993. 998, 1024, 1070, 1084, 1111, 1113, 1119, 1134, 1171, 1192, 1196, 1214, 1241, 1278. 1286, 1304, 1342, 1415, 1457, 1458, 1547. 1565, 1567, 1574, 1576, 1599, 1616, 1646, 1652, 1660, 1679, 1719, 1725, 1731, 1744. 1747, 1757, 1777, 1784, 1848, 1850, 1868.

A magántisztviselői Céh román nyelv-, könyvviteli és gyorsirási tanfolyama ismét megkezdődött. Ezuton is tudatjuk mindazokkal, akik fenti tanfolyamokra beiratkoztak, hogy a tanfolyamok ismét megkezdődtek és folytatódnak a régi beosztás szerint esténként az unitárius kollégiumban. Felhivjuk az összes hallgatókat, hogy kitüzött óráikon pontosan jelenjenek meg, hogy a tanfolyamok akadálytalanul folytathatók legyenek. Szamostartományi Magántisztviselői Céh titkársága Cluj, Str. N. Iorga 16.

EGYESÜLETI ÉLET

— **A Goldmark Filharmóniai Társaság** ezuton értesiti tagjait, hogy ma, csütörtökön este 9 órai kezdettel rendes próbát tart, amelyre a tagok feltétlen és pontos megjelenését kéri.

— **Haggibbor-tea.** A Haggibbor Sportegyesület a szokásos nagysikerü tearendezvényeit vasárnap, folyó hó 12-én délután pontosan 5 órai kezdettel folytatja a Cristal Palace helyiségeiben. A kitünő hangulatról ezuttal is az országoshirü Monya-jazz-zenekara gondoskodik. Ha egy kellemes déutánt akar magának szerezni, ugy feltétlenül vegyen részt a Haggibbor hangulatos teadélutánján.

— **Joung-Wizo teaest.** Vasárnap, folyó hó 12-én este 9 órai kezdettel tartja meg a kolozsvári Joung-Wizo első teaestélyét a Zs. N. Sz. Olvasóköre klubhelyiségeiben (Str. Iuliu Maniu 2), amely iránt máris nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Nagyváradon a Carmel ort. kóser étterem
ארטה. כשר
(Bul. Regele Ferdinand 3, Heymann-udvar, telefon 1400) a né. közönség rendelkezésére áll. Fővárosi nivó. Országszerte elismert kitünő konyha, szolid árak, figyelmes kiszolgálás. — Esküvők és bankettek rendezését vállaljuk.

MIGRENO-NERVOSIN
COCOŞEL GĄSECKI
A FEJ- ÉS FOGFÁJÁST, NÁTHÁLAZT HÜLÉST
porok megszüntetik
KÉRJEN EREDETI COCOŞEL POROKAT

Fontos állampolgársági közlemény

A kolozsvári városháza hirdetőtábláján február 6-iki dátummal kifüggesztésre kerültek a kolozsvári járásbiróság által hozott következő törlési végzések. A nevek előtti kisebb szám az állampolgársági lajstromozás számát, mig a nevek utáni szám a törlési végzés számát jelzi. Az alábbiak azért lettek kifüggesztve, mert kéréseikben nem jelölték meg pontos lakhelyüket, nem jelentették be lakcim változásukat és a kézbesitő nem találta meg őket, vagy egyáltalán nem adtak be kérést. Mindazok, akik a listán szerepelnek, vagy azoknak érdekelt hozzátartozói saját érdekükben felhivatnak, hogy a törlési végzés ellen sürgősen adjanak be kontesztációt a birósághoz, vagy menjenek ügyvédhez (szegénysorsuak az orth. izr. hitközség tanácsadó irodájához, Cluj, Str. Berthelot 8.), mivel a kontesztáció beadásának határideje öt nap a végzés kifüggesztésének idejétől számitva és a kontesztáció be nem adása az állampolgárság elvesztését vonja maga után.

Lu 71 Lusztig Elisabeto 14254/1938; 156 Mayer Maria 14158; 332 Mayer Berta 14159; 417 Markus Desideriu 14160; 424 Văd. Marton Mátyás 14161; 430 Marton Berko 14163; 431 Văd. Mayer Serena 14163; 462 Maister Moise 14164; 482 Mandula Veronica 14165; 527 Maier Samoilă 14166; 530 Văd. Marton Jacob 14167; 535 Mandula Ludovic 14168; 547 Manner Iuliu 14169, 559 Mandel Alexandru 14170; 605 Marksteiner Simion 14171; 627 Markovits Rachel 14172; 24 Mezei Geza 14174; 30 Văd. Mezei Serena 14175; 31 Mezei Ernest 14176; 139 Mendel Mihai 14177; 143 Meliszár Mendel 14178; 148 Mendel Iolan 14179; 150 Văd. Mendel Simion 14181; 157 Mendel Ludovic 14192; 161 Mendel Josefa 14183; 173 Murd Estera 14208; 40 Müller Ioan 14207; 1 Muril Elena 14206; 270 Văd. Moskovits Francisc 14205; 207 Moskovits Emanoil 14204; 256 Moskovits Mendel 14203; 243 Moskovits Desideriu 14202; 226 Moskovits Aron 14201; 148 Moricz Ioan 14200; 141 Mendel Isac 14191; 105 MMihaiu Moise 14192; 145 Dr. Mihalfy Adalbert 14194; 182 Mihály Vilhelm 14195; 20 Văd. Miklós Lina 14196; 1 Mohl Ida 14197; 39 Mózes Mauriţiu 14198; 130 Mózes Isac 14199; 226 Mendel Coloman 14190; 227 Văd. Mezei Susana 14184; 175 Mezei Desideriu 14188; 174 Messig Estera 14187; 172 Messig Johanna 14186; 167 Mendelovits Frida 14185; 165 Văd. Mendel Zali 14184.

A budapest—bucurestii ping-pong verseny eredménye

Bucuresti, február 8. Tegnap zajlott le a Bucuresti és Budapest közötti városközi lasztalitenisz mérkőzés, amelyet Budapest nyert meg 5:2 arányban. A részletezett eredmények a következők:

Soós—Erős 21:19, 19:21, 22:20. Erős remek formát játszott.

Adelstein—Sipos 20:17, 21:12.

Till—Naumescu 21:18, 21:14.

Soós, Till—Erős, Naumescu 21:14, 21:15.

Till—Erős 21:17, 10:21, 21:18.

Adelstein, Erős—Sipos, Soós 20:22, 21:17, 21:14.

Soós—Naumescu 22:20, 21:11.

A mérkőzés ünnepélyes keretek között zajlott le és megjelentek azon Bárdossy magyar követ, Plagino, az UFSR elnöke, Neagu Boerescu és számos más előkelő vendég. Bár a bucurestieket kifárasztották az előző három nap mérkőzései, semmivel sem maradtak formában a budapestiek alatt.

Az uj nemzetgazdasági miniszter csak pénteken fogad magánfeleket. I. Bujoiu nemzetgazdasági miniszter rendelete szerint a miniszteri audienciák minden pénteken délben 12 órától lesznek a nemzetgazdasági minisztériumban.

— **ötezer pengős jutalomdij a budapesti bombamerénylők nyomravezetőinek.** Budapestről jelentik: A dohányuccai bombamerénylettel kapcsolatban dr. Rosenberg Sándor budapesti ügyvéd ötezer pengő jutalmat tüzött ki a bombamerénylők nyomravezetőinek. Illetékes körökben remélik, hogy a magas jutalomnak meg lesz a kellő hatása és eredménye.

„A népek nem akarnak háborut, de abban az illuzióban élnek, hogy veszély nélkül megkisérelhetik"

Radulescu-Motru professzor, a Román Tudományos Akadémia elnöke nyilatkozik az európai politika problémáiról

Bucuresti, február 8. A Semnalul cimü lap néhány nap óta ankétot folytatott le a nemzetközi politikai helyzetről a román közélet politikai és szellemi kiválóságai között. A lap mai száma beszélgetést közöl C. *Rădulescu-Motruval*, a Román Akadémia elnökével és az Ujjászületési Front egyik alapitó tagjával. A határokon tul is nagy hirnévnek örvendő gondolkodó válaszai annál is érdekesebbk, mert ebben a nagyjelentőségü kérdésben nemcsak az uj román kormányzati rendszer egyik oszlopos tagját és ideológusát szólaltatja meg, hanem a román filozófia nesztorát is, akinek véleményét széleskörü tudományos meggyőződés és bölcsészeti elmélyülés támasztják alá.

A politikában nincsenek elvek, csak érdekek

Radulescu-Motru professzort az egyetemen a tudomány otthonában, könyvekkel megrakott iróasztala előtt lepték meg az ujságiró kérdései:

— Mi legyen az értelme ezeknek a kérdéseknek? — reflektált az ujságiró kérdéseire a professzor. — Mit jelentsen a nyugat és a kelet elkülönitése? A nyugat is, a kelet is legfeljebb földrajzi fogalmak. Hogy Münchenben egy és Rómában más principiumot nyilatkoztattak ki? De hiszen a politikában egyáltalán nincsenek principiumok. Legfeljebb érdekek léteznek.

— Az ugynevezett principiumok olyan gondolatok, amelyeket az események által felszinre vetett, politikusoknak nevezett egyéniségek értékesitenek. Ők azonban nem elég őszinték ahhoz, hogy nyiltan bevallják szándékaikat és ezért céljaikat hangzatos koncepciókba öltöztetik. Az igazi eszmék az értékes emberek kiváltságai maradnak. A politikusoknál az eszme nem egyéb, mint szónoki fogás, amelyekkel érdekeiket leplezik. Két krajcárt nem adok egyetlen politikai ideológiáért.

A népek sorsa, hogy geopolitikai viszonyaik által megszabott utat járják

— De mert politikusok vezetik a világot, sajnos a legtöbbször tőlük függ a katasztrófa felidézése.

— Ezért ha tőlem, mint romántól kérdik, hogy vajjon jó-e utunkat a nyugattól függetlenül járni — ez már más lapra tartozik. A népek sorsa, hogy a geopolitika földrajzi viszonyai által meghatározott utjait járják. Románia geopolitikáját a három szomszédos nagyhatalomhoz való közelségünk határozza meg. Ezek: Németország, Olaszország és Oroszország. A mi esetünkben az erőegyensuly határozza meg orientálódásunkat.

Az ujságiró felteszi a kérdést: A kizárólagosságra törő imperialista erők keresztződésében álló törekvések között, hogyan őrizhetjük meg jobban az állam függetlenségét? Mi helyesebb: résztvenni az erők egyensulyozásában, vagy kivülök elhelyezkedni?

— A várakozás csak átmeneti politika lehet. Annak a jele, hogy az erők mérlege még nem jutott nyugvópontra. Hogy még nem ismerik egymás képességeit. És itt van a politikus egyetlen egy hivatása. Meg kell érezze, hol van az az erő, amely mellett döntsön. És ha már egyszer határozott, hogy megtalálja azokat a reális eszközöket, amelyek ügyének megbecsülést szerezzenek.

A fatalitás nem más, mint a politikai emberek biztonsága

A kérdésre vajjon a jelenlegi politikai történések karaktere fatális-e, vagy az emberek akaratától függ még. —Radulescu-Motru azt feleli, hogy nem hisz a mai helyzet fatalitásában.

— Ha információink valamivel pontosabbak lennének,egész bizonyossággal felelhetnék erre a kérdésre. „Amit mi fatalitásnak nevezünk, az nem egyéb, mint a politikai emberek biztonsága, amellyel a már befejezett tényeket betetőzik." (Igy például, amikor a Reich vezetői megtudták, hogy Franciaország nem fog háborut inditani Csehszlovákia miatt, akkor megkezdődött... a fatalitás.)

Hogyan lehet szembeszállni a mai végzetszerüséggel? Csakis a népek szilárd elhatározásával, hogy nem fognak harcolni többet. Igaz, a népek nem akarnak többé háborut, de sajnos abban az illuzióban élnek, hogy veszély nélkül megkisérelhetik a háborus nyerészkedés gesztusát. A politikusok táplálják az illuziót, a gesztus megtörtént és azután már nincsen ut visszafelé.

Nem belenyugodni, hanem felkészülni...

Az egyetlen nép, amely ma még meg tudja menteni a békét, az angol nép, amely a legöntudatosabb.

Az ujságiró közbeveti: — Igen, de ez a nép is egyre határozottabbá válik!

— Mert számot vetett veszteségeinek lehetőségével.

— Talán mi is feláldozhatnánk magunkat azért, hogy a jövő számára jobb feltételeket teremtsünk. De ki kérheti tőlünk ezt az áldozatot? A politikánk mégis olyan kell legyen, mintha háboru volna. Ezért: nem belenyugodni, hanem felkészülni.

Liberálizmus és totalitarizmus

— A totalitárizmusok három változata közötti harc nem eszmékért, hanem érdekekért folyik. Az igazi ellentét a liberalizmus, vagyis annak politikai formája, a demokrácia és a totálitárizmus között van. E két világ között a kibékülés minden lehetősége már eleve ki van zárva.

— Szükséges azonban megkülönböztetést tenni a jelenlegi totalitarizmus primitiv formája, a diktatura és a magasabbrendü irányitott tevékenység között. E második forma és a liberálizmus között létezik összekötő hid. Manapság még a demokráciák is irányitottak. „A fődolog azonban a mértékletesség kérdése."

— A másik harc legfeljebb ideológiai öltözetbe rejtett érdekharc. Németország példának okául azért exportál antiszemitizmust, hogy a zsidók Kelet-Európában felszabadult helyeit az ő németei foglalják el. Ami a kommunizmust illeti, az Oroszország iparositását jelenti. Németországnak nagyon nincs inyére ez a dolog, mert hiszen sokkal jobban szeretné az agrár állapot visszamaradottságában tudni ezt a nagy államot, amely ideális kiegészitése volna a német iparosultságnak.

— Ime, ez fáj Németországnak — fejezte be az érdekes beszélgetést C. Rădulescu-Motru, akinek politikai természetü megállapitásait is, az igazság kutatójának nemes hevülete járja át.

TESTA
Megfázás, hűlés, szurás ellen

Életfogytiglani kényszermunkára itéltek egy katonaszökevényt, aki harminc évvel ezelőtt szökött meg ezredétől

BUCURESTI, február 8. *Szenzációs pert tárgyalt tegnap a bucuresti katonai törvényszék. Egy Sapca Haralasab nevü egyén ült a vádlottak padján, aki 1909-ben megszökött ezredétől és nem vett részt Románia egyik háborujában sem. Most harminc év után került rendőrkézre és katonai törvényszék elé állitották, amely életfogytiglani kényszermunkára itélte.*

Háborus kitüntettekre, hadirokkantakra és özvegyekre nem vonatkozik a magyar zsidótörvény

Elfogadta a parlament a zsidótörvény módositott javaslatát

Budapest, február 8. (Rador.) A magyar parlament tegnap délutáni ülésén Makkai előadó ismertetése, 18 hozzászólás után és Tasnády Nagy András igazságügyminiszter módositó javaslatával elfogadta a „zsidó-törvény" második szakaszát, amely szerint: nem lehet alkalmazni a zsidó törvényeket azok ellen, akik

1. sebesülési érem tulajdonosai,
2. akik arany, vagy ezüst vitézségi érem tulajdonosai,
3. akik legalább kétrendbeli kitüntetést kaptak,
4. akik a kommunizmus idején hazafias magatartást tanusitottak és életveszélyben forogtak,
5. azoknak az özvegyeinél, akiknek férjeik a fronton, hadifogságban vagy a kommün alatt elestek,
6. akik hadifogságban voltak,
7. akik 50 százalékos hadirokkantak,
8. akik belső titkos tanácsosi rangot kaptak,
9. akik királyi tanácsosi rang tulajdonosai,
10. akik a vaskorona-rend (kardokkal) tulajdonosai,
11. akik karddal ékesitett magasabb rendjelek tulajdonosai.
12, akik a Pázmány tudományos egyetem, vagy más egyetem nyilvános rendes tanárai.

A parlament a javaslatot igy elfogadta.

Bornemisa főpolgármester nyilatkozata a kolozsvári gázproblémáról

Valószinüleg az Aragaz társaság fogja szállitani a város mesterséges gázszükségletét

Cluj, február 8. Dr. Sebastian Bornemisa, Kolozsvár főpolgármestere, szerdán délben ismertette az ujságirók előtt a város gázzal való ellátásának jelenlegi stádiumát. A város az elmult év december elsejével betiltotta bármely természetes, vagy mesterséges gáz eladását, terjesztését, stb. Kolozsvár területén, arra való hivatkozással, hogy a város kizárólagos jogát képviseli. Ugyanakkor érintkezésbe lépett az egyes vállalatokkal a gázszükséglet fedezése tekintetében.

A „Redevența", „Prahova" és „Aragaz" társaságok tettek ajánlatot a városnak gázszállitásra és valamennyien maguknak igényelték a gázelosztás koncesszióját.

A Redevența vállalat a gáznak a maga szervei által való szétosztását kérte a várostól. Ezt a kérést a polgármester elutasitotta, majd kérte a vállalatot, küldje ki megbizottját Kolozsvárra, hogy terméke, a „Redgaz" szállitására nézve tárgyalásokat folytassanak. A Primăriának erre a levelére a Redevența nem válaszolt és nem is küldte el megbizottját.

A bucuresti Prahova vállalat terméke, a „Pebegaz" terjesztésére ugyancsak koncesszió kért a várostól. A Prahova a Redevențához hasonló választ kapott, de erre nem is válaszolt, nem is küldötte el megbizottját.

A bucuresti Aragaz vállalat hasonlóképpen termékének, az „Aragaz"-nak koncessziójára nézve terjesztett be kérést a városhoz. Időközben a város életbe léptette fentebbi rendeletét, amellyel betiltotta az „Aragaz" termékeinek Kolozsváron való terjesztését. A fentebbi három vállalat közül ugyanis egyedül az Aragaz szállitott a kolozsvári piacra nagyobb mennyiségü mesterséges gázt. A tilalom folytán azok a vállalatok, amelyek Aragazra rendezkedtek be, kénytelenek voltak ismét a város gázüzemét igénybe venni.

December 2-ikán az Aragaz ideiglenes engedélyt kért a Primăriától az eladás folytatására. A város vezetősége december 8-ikán válaszolt; közölte, hogy a kérést nem teljesitheti és felhivta a társaság megbizottját, hogy küldje el delegátusát, akivel megtárgyalják, hogy milyen feltételek mellett vehetné át a város az Aragaz terjesztését. Január második felében Bisor igazgató, az Aragaz kiküldötte, felkereste dr. Sebastian Bornemisa polgármestert, aki közölte, hogy a város hajlandó az Aragaz bevezetését engedélyezni tizszázalékos jutalék ellenében. Január 26-ikán a vállalat közölte a várossal, hogy nem áll módjában a kért jutalékot megadni, kénytelen az Aragaz Kolozsváron való terjesztését beszüntetni és a következményekért elháritja a felelősséget magáról. A város február elsején küldött válaszában közli, hogy hajlandó az Aragaz lerakatát és szétosztását vállalni ugyanolyan feltételek mellett, amelyeket a vállalat eddigi kolozsvári képviselőjének, Leonida Soneanak nyujtott. Arra az esetre, ha a vállalat a városháza javaslatát elfogadná, megrendel egy vagon Aragazt.

Az Aragaz-társaság ezen ajánlat teljesitése elől azzal tért ki, hogy szerződésileg el van kötelezve eddigi képviselőivel. Amennyiben a város vállalná az Aragaz lerakatát, ugy köteles gondoskodni központi helyiségről a készülékek bemutatására és eladására, a megfelelő személyzettel, uj magánkliensek szerzéséről, szakképzett mechanikusok beállitásáról, akik a berendezéseket üzemben tartják, stb. Amennyiben tehát a város a feltételeket elfogadná és átvállalná az Aragaz eddigi képviselője, Sonea által emelhető igények rendezését, ugy az Aragaz hajlandó bizományi szerződést kötni a várossal. A kérdés végleges rendezéséig is kérik, hogy a város ne akadályozza meg az Aragaz árusitását. Erre a város azt válaszolta, hogy a községi üzemek megszervezéséről és kiaknázásáról szóló törvény értelmében vállalja az Aragaz lerakatának és szétosztásának megszervezését, hozzájárul ahhoz, hogy a társaság szakképzett embereket küldjön Kolozsvára uj fogyasztók szerzésére és ugyanakkor egy vagon Aragazt rendel. A sürgős igények kielégitésére a város 50 tartály Aragaz szállitását kérte Leonida Sonea szamosfalvi lerakatából.

Eddig a stádiumig jutottak el a város és az Aragaz vállalat közötti tárgyalások, amelyek valószinüleg megegyezéshez fognak vezetni.

Utazók figyelmébe!
Clujon olcsón és jól csakis a
Concordia klubban
(Str. Memorandului 13) étkezhet. Olcsó menürendszer, ujonnan átszervezett konyha, figyelmes kiszolgálás.

Kérjen mindenütt ADY 101-es harisnyát 79 lejért

SPORT

Február 26 és 27 napjain a Haggibbor országos vivóversenyt rendez Cluj város bajnokságáért

Cluj, február 8. A Haggibbor agilis vivószakosztálya megbizást kapott a város bajnoki versenyeinek megrendezésére. A versenynek természetesen országos jelleget ad az egyesület, igy azon résztvehetnek más városokbeli vivók is.

A verseny két számból áll: férfi kard és női tör. Első nap a kardot, hétfőn a női tört bonyolitják le. Nagyszerü dijazásban lesznek részesitve a helyezettek, e téren tehát biztositva van a verseny sikere.

További részletekre még idejében visszatérünk.

Nevezett Románia Kairóra

A nemzetközi asztalitenisz bajnokság szenzációja a román játékosok kitünő szereplése mellett az volt, hogy megjelent a versenyen és végigizgulta azt Plagino elnökkel az élén a legfőbb román sportfórum, az OETR egész tisztikara.

A román asztaliteniszezők teljesitménye annyira nagy hatást tett Plagino elnökre, hogy ő maga táviratilag nevezte be a március 6 és 12. között Kairóban tartandó világbajnokságokra a következő összeállitásu férfi csapatot: Erős, Vladone, Naumescu, Giurgiu és Sighisoreanu. A csapat vezetésére Morariu Albin szövetségi kapitány kapott megbizást.

A női csapat nevezése még nem ment el, annak valószinü tagjai Angelica Adelstein és Kolozsváry Sári lesznek.

A FIFA rendezi a helsinki olimpia futballtornáját

Párizs, február 8. A nemzetközi labdarugószövetség, a FIFA végrehajtóbizottsága Rimet elnöklete alatt ülést tartott. Az ülésen a következő tagok vettek részt: Mauro és Seeldrayers alelnökök, Pelikan dr ellenőr, Bauwens dr, a szabályalkotó bizottság tagja és Schricker dr főtitkár.

A tárgysorozat első pontjaként Rimet elnök bejelentése szerepelt: Rimet február végén a délamerikai szövetségek meghivására ellátogat Dél-Amerikába. Amint mondotta: a FIFA és a délamerikai szövetségek között a viszony éppen nem mondható barátságosnak. Reméli, hogy a helyszinen lefolytatott személyes tárgyalásokkal sikerülni fog a nézeteltéréseket kiküszöbölni.

A második fontos pont a helsinki olimpiai bizottság kérelme volt: vállalja a FIFA az olimpiai futballtorna rendezését. A végrehajtóbizottság az előkészitőbizottság kedvező véleménye alapján elvállalta a torna megrendezését.

Az 1942-ben megrendezendő világbajnoki torna szabályzatának átdolgozására bizottságot küldtek ki. Ennek tagjai: Mauro, Bauwens, Chevalier, Schricker dr.

A szabályalkotó bizottság legközelebb Párizsban ülést tart.

Az 1940. évi FIFA-kongresszus szinhelye marad Luxemburg.

A chilei futballszövetségnek részvéttáviratot küldtek a földrengés okozta szerencsétlenség alkalmából.

Végül jó utat kivánt Rimet elnöknek a végrehajtóbizottság és ezzel befejezte ülését.

Kis hirek a sportvilágból

A nagyváradi Törekvés és Makkabi kitünően sikerült tornaversenyt rendezett vasárnap. A különböző szereken végzett és mutatványnak beillő gyakorlatok ugy a hölgy, mint a férfitornászok dicséretére válik.

*

A kairói diákok kosárlabda csapata kedden 43:43 (22:2) arányban döntetlenül játszott a Venus csapatával.

*

A kedd estére kitüzött Mures—KKE jégkorong mérkőzés az erős olvadás miatt elmaradt.

Vasárnap Ploestiben kettős labdarugómérközés lesz. Délután 1 órakor Juventus—Prahova, mig 3 órakor a Venus a Tricolor ellen játszik.

*

Az „Etoile du Nord" belga jégkorongcsapat ma és holnap a román fővárosban játszik a Venus, illetve a Telefon Club együttese ellen.

Zürich. Tegnap megkezdődött a jégkorong világbajnokság középdöntője. Az eredmények:

Zürich: Németország—Csehszlovákia 1:1 (0:0, 0:1, 1:0). A háromszor tizperces meghosszabbitás sem hozott döntést. Tizezer néző. Kanada—Anglia 4:0.

Bázel. USA—Magyarország 3:0 (0:0, 2:0, 1:0). A magyar csapat több sérülttel játszott. Svájc—Lengyelország 4:0.

Vigaszdij: Belgium—Jugoszlávia 3:3.

*

A saintmoritzi bobversenypályán halálos szerencsétlenség történt. Capadrutt többszörös svájci bobvilágbajnok ujszerkezetü bobot próbált ki, egy kanyarban felborult és koponyaalapi törést szenvedve, meghalt.

SZINHÁZ·FILM·MÜVÉSZET

Paradies kisasszony

Az eredeti erdélyi drámairás kivirágzásának folyamatában a Paradies kisasszony ujabb és örvendetes állomás. Salamon László és Kornis Ottó érdekes, izgalmas, mélyen emberi szinmüve elsőrendü szereposztásban kerül szinre a kolozsvári szinház előadásában.

Pénteken este: A csikós

A magyar népszinmüirodalom egyik legkimagaslóbb alkotása, A csikós. Szigligeti talán egyetlen darabjában sem élezte ki annyira az erőteljes szinpadi heyzeteket s nem forditott akkora gondot az ember- és könnyezetábrázolásra, mint A csikósban. Nem csoda, hogy ez a remek darab egyik legvonzóbb müsordarabja lehetett a szinháznak. Szentgyörgyi István parádés alakitásai közé tartozott az öreg csikós alakja, amelyet most Tóth Elek kelt uj életre.

Szabados Árpád kegyeletes, gondos átdolgozásában, Szerdahelyi József eredeti zenéjével, az együttes legjobb erőinek részvételével pénteken, vasárnap és hétfőn este kerül szinre A csikós.

HETI MÜSOR:

Csütörtök fél 9: Paradies kisasszony. (Rendes bérlet 23. Irodalmi bérlet 16. szám.)

Péntek fél 9: A csikós. (Szigligeti Ede örökbecsü népszinmüve Szerdahelyi József eredeti énekeivel és zenéjével, korhü táncokkal. Modern szinre alkalmazta: Szabados Árpád. Rendező: Gróf László. Vezényel: Stefanidesz József. Főszereplők: Tóth Elek, Krémer Manci, Jenei, Tompa, Mészáros, Csóka, Beness, Czopán, Réthely, Lantos, Miklóssy, Paál Magda, Deésy, stb. Premierbérlet 24. A bérlők jegyét kivánatra csütörtök délig becseréli a pénztár.)

Szombat d. u fé 3 és este fél 9: A „Teatrul Muncă si Voie Bună" előadásai.

d. u. ¼6: Francia szobalány. (Rendes helyárakkal.)

Vasárnap d. u. 3: Ide gyere rózsám. (Olcsó helyárakkal.)

d. u. 6: Hazajáró lélek. ((Nyolcadszor.)

este 9: A csikós. (Bérletszünetben.)

Hétfő fél 9: A csikós. (Rendes bérlet 24. sz. Irodalmi bérlet 17.)

Kedd fél 9: Paradies kisasszony. (Harmadszor.)

A SELECT MOZGÓ MÜSORA:

Tamás urfi kalandjai. Mark Twain világhirü iró regényének nagyszerüen sikerült szines filmváltozata.

A ROYAL MOZGÓ MÜSORA:

Egy világhóditó film, amelynek lenyügöző bájossága felülmul minden eddigi megjelenést. Luise Rainer, az Édes anyaföld müvésznője legnagyobb filmje, a Játékfeleség. (Froul-froul). Előtte két világhiradó: Metro és Fox. Számozott helyek. Telefon 37-05.

A CAPITOL MOZGÓ MÜSORA:

Premier! Hófehérke és a 7 törpe. Walt Disney csodálatos szép filmje. Kedvezményes jegyek nem érvényesek! Számozott helyek az 5, 7 és 9 órás előadásokon. Gyermekek is csak jeggyel nézhetik meg ezt a páratlan filmet.

AZ URANIA MOZGÓ MÜSORA:

Őnagysága inasa. Szellemes szalonvigjáték, Bus Fekete László „János" cimü szindarabja nyomán, főszenepekben: Annabella és William Powell.

AZ EDISON MOZGÓ MÜSORA:

Öt film egy olcsó helyárért: I. Az angyal. Marlene Dietrich legujabb és a legjobb világfilmje. II. A halálexpressz. Döbbenetes bünügyi kalandorfilm. III. Augioskop. Uj kópia, plasztikus filmcsoda. IV—V. Hiradó és Micky Maus.

Jön: A rabszolgakereskedők karmaiban. Garry Cooperrel.

RIO MOZGÓ MÜSORA:
(Volt Munkás mozgó)

3, 6 és 9 órakor! Két sláger! I. A zendai fogoly. Az évad szenzációja. Főszz.: Roland Colman, Madeleine Caroll és Douglas Fairbanks jr II. A vadon kiáltása. Izgalmas dzsungel dráma. Főszz.: Noach Berry.

Szombaton, február 11-én bál miatt nincs előadás.

A vasárnapi előadásokon visszamaradni nem lehet.

RÁDIÓ-MÜSOR

Csütörtök, február 9.

Bucuresti. 7.30: Ritmikus torna, rádióhiradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13: Időjelzés, időjárás, kulturális hirek, sport, vizállásjelentés. 13.10: Déli hangverseny. Közben: Sporthirek. 13.40: Hanglemezek. 14.15: Hirek, időjárásjelentés, rádióhiradó. 14.30: Hanglemezek. 15: Hirek. 16.45: Előadás. 20: Felolvasás. 20.15: A Románia énekkar Jianu fuvolás közreműködésével. 21: Felolvasás. 21.15: A filharmónikusok hangversenye. A szünetben: Hirek. 23: Hirek. 23.15: Hanglemezek. Majd: Hirek külföldre német és francia nyelven.

Budapest I. 7.45: Torna, utána hanglemezek. 11: Hirek. 13.05: Hanglemezek. 14.30: A rádió szalonzenekara. 18.40: Régi magyar nyitányok. 20.30: Énekszámok. 21: „Özvegy Varga Ábrisné". Szinjáték. 22: A lengyel rádió hangversenyének közvetitése Zakopanéból. 22.50: Hirek. 23.15: Cigányzene. 24: Beszkárt-zenekar. 1.05: Hirek.

Mit hallgassunk a külföldi müsorból?

Szófia. 20.45: Csajkovszkij: VI. szimfóniája.

Beromünster. 21: Hangverseny.

Péntek, február 10.

Bucuresti. 7.30: Ritmikus torna, rádióhiradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13: Időjelzés, időjárás, kulturális hirek, sport, vizállásjelentés. 13.10: Déli hangverseny. Közben: Sporthirek. 13.40: Hanglemezek. 14.15: Hirek, időjárásjelentés, rádióhiradó. 14.30: Hanglemezek. 15: Hirek. 16.45: Előadás. 20.35: Közvetités az Operaházból. A szünetekben hirek. Majd: Hirek külföldre német és francia nyelven. Utána: Közlemények.

Budapest I. 7.45: Torna, utána hanglemezek. 11: Hirek. 13.05: Katonazene. 14.30: Cigányzene. 18.10: Tánclemezek. 18.45: Sport 19.50: Cigányzene. 21.20: Az Operaház előadásának közvetitése: „Tristan és Izolda". 22.20: Hirek. 24: Jazz. 1.05: Hirek.

Mit hallgassunk a külföldi müsorból?

Brno. 20.30: Donizetti: Don Pasquale cimü operája.

Prága. 21: Balettzenék.

APRÓ HIRDETÉSEK

Szavanként 2 lej, legkisebb apróhirdetés 20 lej. Állástkeresők, üdülőhelyek és fürdők hirdetései, továbbá elveszett, eltünt tárgyak miatti hirdetések szavanként 1 lej. **Apróhirdetéseket csakis előrefizetés mellett közlünk.** Jeligés levelekre, megkeresésekre csak válaszbélyeg ellenében válaszolunk és csak portózott leveleket továbbitunk.

100.000 lej garanciával raktárnoki, utazói, vagy más bizalmi állást vállalna jómegjelenésü fiatalember. Ajánlatokat „Agilis" jeligére a kiadóba kér.

Régi olajfestményeket, rézkarcokat, kőrajzokat keresek megvételre. Singer könyvkereskedés Satumare, Str. Vasile Lucaciu 8.

Keresek egy ügyes zsidó házilányt, aki a háztartáson kivül egy vegyeskereskedésben is kisegitene. Leveleket és jó bizonyitványokat Schilling Sándor Hunedoara cimre kérek.

Jóforgalmu füszerüzlet betegség miatt házzal együtt eladó. Cim a kiadóhivatalban.

Villany-, viz- és lakatosmunkát leggyorsabban és legpontosabban Páll Bertalan szerelőnél kaphat. Str. Xenopol 23. Telefon: 20-14.

Érettségizett 23 éves fiatalember megnősülne kivándorlás céljából. Csak komoly ajánlatok vétetnek figyelembe. Leveleket „Haifa" jeligére kérek a kiadóba.

H. E.-nek Oradea. Poste-Restante nem adja ki a levelet. Kérném megismételni Uj Kelet fiókkiadóhivatala Oradea, Str. Millerand 4 cimre

Jómódu, biztositott jövedelemmel rendelkező, intelligens, gyermekes elvált uriasszony keresi ugyanilyen 48—55 éves uriember ismeretségét házasság céljából. Lakhelyet könnyen változtatható foglalkozásuak előnyben. Komoly, teljes cimüek válaszát a kiadó továbbitja „Boldog jövő reményében" jeligére.

Érettségizett, jómegjelenésü, négy nyelven beszélő országosan bevezetett utazó megfelelő képviseletet vagy utazói állást keres. Választ „Elsőrendü eladó" jeligére a kiadóba kér.

Két egymásba nyiló parkettes uccai szoba vizvezetékkel, butorozva vagy butorozatlan kiadó. Masaryk 6. Rendelőnek, irodának alkalmas.

Vennék Czur Salom parcellát, kérem közölni a jegyzés helyzetét. Legmann gyógyszerész Crasna, Salaj.

Párátlanitó berendezéseket készit mosódák, főzőhelyiségek részére Marko mérnök, Reg. Ferdinand 43.

Irógép, keveset használt, 6000 lejért eladó. Érdeklődni „Technolux" rádióüzletben, vashid mellett.

Bevezetett régi üzlet nagy vevőkörrel, betegség miatt átadó. Ajánlatok „Kétszázezer" jeligére a kiadóba kéretnek.

Palesztinába készülődők, ugy nők, mint férfiak részére cukrászati, bonbon és vegetáriánus kurzust nyitottam. Érdeklődők jelentkezzenek: Adlerné, Str. Gherescu 7, emelet.

Könyvkötészeti munkákat izlésesen és olcsón készit a

GLORIA

könyvkötészet.

Tulajdonos: MARK LAZAR.

CLUJ, Piața Unirii 9.

KÖZGAZDASÁG

Még e héten kiadják az ezév első negyedére szóló importengedélyeket

A kereskedők importengedélyeit e hó végéig kikézbesitik

Bucuresti, február 8. Megirtuk, hogy a nemzetgazdasági minisztériumban a külkereskedelmet irányitó igazgatóság már elkészitette az 1939 év első negyedére szóló importkvótákat. Mivel a Banca Nationala a folyó évnegyedre ismét kisebb devizadiszponibilitást bocsátott rendelkezésre, a külkereskedelmet irányitó igazgatóság ennek megfelelően volt kénytelen módositani az importkvótákat és ezért késett az importengedélyek kiadása. Az eddigi gyakorlatnak megfelelően *az ipar nyersanyag behozatalához szükséges importengedélyeket még e héten kiadják.* A kereskedők importengedélyeinek kiadására e hó végéig sor fog kerülni. Itt irjuk meg, hogy a második évnegyedre szóló importkéréseket már átveszik.

Csökkentek a gabonaárak a szabadforgalmi kvótákkal kapcsolatos megszoritó intézkedések miatt

Bucuresti, február 8. A kikötővárosok gabonatőzsdéin e héten állandósult árlanyhulás mutatkozott a buzában és ez a lanyhulás kihatott a többi gabonanemüekre is. Aminthogy az elmult hetek buza áremelkedéseiben nagy szerepe volt a szabadforgalmi devizák árszilárdulásának, ugyanugy a szabadforgalmi devizákkal kapcsolatban most életbeléptetett megszoritó intézkedések miatt a szabadforgalmi devizák árfolyamlanyhulásának megfelelő áresés következett be a buzában, ami aztán ellanyhitotta a többi gabonanemüek árát is. Még kedvezőtlenebbül hatott az a hir, hogy *az autorizált bankok napok óta szüneteltetik az üzletet a szabadforgalmi devizákban* és igy csak névleges árfolyamok alakultak ki, nagy kinálattal. Ezzel magyarázhatók a nagy árfolyamesésekkel kapcsolatos hirek is. Tény az, hogy a bucuresti magánforgalomban az egy héttel ezelőtt még 2150 lejen jegyzett fontot tegnap már 1750 lejen kinálták, sőt az effektiv fontbankjegyek 1700 lejes árfolyamon is kaphatók voltak. Hasonló módon a francia frank egy héttel ezelőtti 12.40 lejes bucuresti magánforgalmi árfolyama tegnap 9.60 lejre esett, a bucuresti magánforgalomban ,mig a francia frank bankjegyeket még ennél is alacsonyabb árfolyamon kinálták, a dollár pedig 360 lejre esett.

Amint értesülünk a Banca Nationala vezetősége magyarázó rendeletet készül kiadni, hogy az autorizált bankok a legujabb megszoritó intézkedéseket hogyan alkalmazzák a szabadforgalmi devizákkal kapcsolatban.

A csehszlovákiai események gazdasági következményei. Csehszlovákia a napokban bejelentette kilépését a nemzetközi fenyőexport egyezményből (ETEC). A kilépés a most kötött német-csehszlovák külkereskedelmi egyezmény ama szakaszaival áll összefüggésben, hogy Németország kompenzációs alapon átveszi Csehszlovákia ezévi fenyőfafölöslegét. Itt irjuk meg, hogy a prágai nemzetközi agrárirodа is beszüntette működését.

Az I. G. Farbenindustrie trösztösiti a középeurópai szójababtermelést. Megirtuk, hogy a bucuresti Soia S. A. szójababtermelő és exportörvállalat legutóbb részvénytőkéjét 50 millió lejre emelte fel, amikor is a részvénytöbbség birtokosa a német vegyitröszt, az I. G. Farbenindustrie lett. A Fanbenindustrie hasonló tranzakciókat vitt keresztül Magyarországon és Csehszlovákiában is és a jugoszláviai szójababtermelésben is monopolhelyzetre törekszik Az ily módon trösztösitett középeurópai szójababtermelő és exportörvállalatok irányitására Berlinben külön irodát állitott fel a Farbenindustrie.

Gh. Leonte maradt a nemzetgazdasági minisztérium államtitkára. I. Bujoiu nemzetgazdasági miniszter Gh. Leonte eddigi államtitkárt bizta meg az államtitkári teendők végzésével, a további intézkedésig.

Mezőgazdasági kiállitást szerveznek Bucurestiben. A földmüvelésügyi minisztériumban kedden értekezlet volt, amelyen a tavaszi bucuresti mezőgazdasági kiállitás szervezési programját beszélték meg. Elhatározták, hogy a pavillonok épitését még e hónap végén megkezdik.

A megbizó visszaveheti a bizományos által elzálogositott árut is. A bizományi szerződések lényeges pontját képezi annak a módnak a megállapitása, amely szerint a bizománybaadó leggyorsabban visszaveheti az árut a bizományostól, amennyiben az vonakodik az árut visszaadni. A bizományi törvény 28. szakasza e tekintetben kiterjeszti az ókirálysági polgári perrendtartás 66 bis szakaszát, amely az elnöki rendeletre vonatkozik. A törvényszéki főelnök ugyanis minden előzetes per nélkül — esetleg a felek meghallgatása után — elrendelheti a bizományi áru sürgős visszaadását, amelyet azután végrehajtás utján lehet érvényesiteni. Ez a jog megilleti a bizománybaadót akkor is, ha időközben a bizományos az árut másnak zálogositotta el. Ilyen ügyet tárgyalt a szebeni törvényszék, amelyben arról volt szó, hogy a bizományos az egyik nagyszebeni banknál elzálogositotta a bizományi árut. Ezért a bank kontestációt adott be a végrehajtás ellen, amelynek a járásbiróság helyt adott, de a törvényszék kimondotta, hogy a végrehajtás nem volt megtámadható. Sőt maga az elnöki rendelet ellen sincsen halasztó hatályu jogorvosolat, mert az ilyen veszélyeztetné a törvényhozó szándékának sikerét, vagyis a gyors intézkedést.

Bőrig ázva

— Érzem, hogy a nedvesség csontjaimig hatolt.
Amint haza érek egész testemet be fogom dörzsölni ***Carmol****)*-val és meg vagyok győződve, hogy ez meg fog védeni a hüléstől.*

***) CARMOL a legjobb bedörzsölőszer meghülés, grippa, reumatikus fájdalmak és láz ellen.**

a Jaffai
Grapefruit
pompás étvágygerjesztő, fönséges csemege

Csökkentik a cukorrépával bevetett területeket. A cukorrépatermelők és cukorgyárak között a napokban jött létre az ezévre szóló répaátvételi szerződés. A kormány és a cukorgyárak kivánságára a répával bevetett területeket arányosan csökkentik, mivel az 1938. évi répatermés tulnagy volt. Az átvételi ár vagononként változatlanul 7700 lej maradt. Az egyezményt február 12-én irják alá.

Zürichi árfolyamok (február 8.): Márka 177.37, holland forint 238.—, dollár 442.50, font 20.69, francia frank 11.70, olasz lira 23.275, csehkorona 15.15, pengő 87.25, dinár 10.—, lej 3.37, zloty 83.65, belgas 74.60.

A Román Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai:

Dollár	141.24—143.31
font	662.40—672.75
palesztinai font	663.09—673.44
holland forint	76.17—77.35
svájci frank	31.95—32.43
francia frank	3.56—3.77
márka	40.50—41.50
pengő	25—27
csehkorona (hivatalos)	4.67—4.75

A gabonaexportból származó devizakvóták szabadforgalmával kapcsolatban a Banca Nationala megszoritó rendelkezéseket léptetett életbe, amelyeknek teljes tisztázásáig a bucuresti bankok ilyen devizák vételével és eladásával nem foglalkoznak és igy csak névleges árfolyamok alakultak ki. Mivel az egyes városokban kialakult árfolyamok nagyon különbözőek, a mai számunkban ezeket a bizonytalan árfolyamokat nem közöljük.

REGÉNY

Irta KACZÉR ILLÉS

(30)

NE FÉLJ SZOLGÁM JÁKOB

Reb Leizer Lazarovics is ott volt a zsinagógában a délutáni és az esti imánál. De az előkelőknek fenntartott helyen, a keleti falnál állott és oly buzgón hajlongott, hogy nem is vette észre Sulemet. Sulem, aki a maga szerényebb állóhelyén a tóraasztal emelvénye alatt, helyezkedett el, behunyta és a tenyerével eltakarta a szemét. Rendes szokása ez minden ájtatosabb, istente elmélyülő fohászkodónak. Sulemnek is. De Sulem most attól tartott, hogy ha nyitva tartja a szemét, állandóan reb Leizert találja nézni. Aki nem azért fordult az ő keleti fala felé, hogy arccal Jerisalájimnak legyen, hanem hogy tőle elforduljon. Aki tőle igy elfordul, azt ő észre se veszi. Közönséges pálinkafőző. Hiába hajlong és veri magát, a Legfelső Helyen semilyen körülmények között nem veszik figyelembe a mondatait... **És ha már igy van, neki se kell reb Leizerrel törődnie.** Eddig is megvolt nélküle. Amig Lápfalván nem lakott, nem is tudta, hogy egy Leizer Lazarovics is van a világon. Most visszamegy Lápfalvára és megint nem fogja tudni. Nem fog gondolni rá.

Az uton hazafelé is folyton arra gondolt, hogy ő többé nem gondol Leizer Lazarovicsra. Nem óhajtja magát gyötörni és emészteni egy ilyen cefrezsidó miatt. Még mert köszönni és jó esztendőt kivánni neki! De szeszt, bort és szilvóriumot nem adott. Még mert elfordulni tőle! Egy Sulem ben Jajristól, aki Hunfalván, Sátoraljaujhelyen és Liptószentmiklóson szerezte a merejnét és egy reb Leib Kunitznak volt a harmadik bóchere!

Ha nem adott, nem adott. Van más szeszkereskedő is a világon. Például Károlyban, a kedves városban, amelyről Malkele annyi szépet beszélt. Ki lehet heverni. És ki is fogja heverni. De volt itt valami, ami nyugtalanitani kezdte Sulemet. Lehetséges, hogy nem ő maradt volna a vita győztese? Egy disputát fölényesen lezárni minden igényesebb talmudista szerint csak ugy lehet, ha sikerült az utolsó következtetéssel minden előzetes kérdést tisztázni és elintézni. De vajjon sikerült-e ez neki maradék nélkül? A szigeti jesiva neveltje bedobott a vitába egy kurta szót, egy jelentéktelennek látszó mellékkérdést, amely utólag mindent összezilál és kérdésessé tesz. Nem hiába volt olyan nyugodt, olyan pokolian nyugodt a végén, holott a legyőzöttek nem ilyen nyugodtak. „Ősszel?" — kérdezte a csodálkozás és mármár a felháborodás hangján. Ősszel adjon reb Leizer Lazarovics hitelt?... Miért ne adna? Mi van ősszel, hogy akkor nem adhat?

Kezdte nagyon szégyelni magát. És ha már szégyelte magát, mintha arra gondolt volna, hogy vereséget, teljes vereséget szenvedett Batizon. Odahaza Szrule Jantevnak csak annyit mondott, hogy a hordók éjszakára a szekeren maradnak, meggondolta, nem Leizer Lazarovicsnál, hanem Rothbartnál óhajt bevásárolni. És Malkelének azt mondta, kora reggel indul Károlyba, ha van valami üzennivalója Mordechájnak, közölje vele. Egy ilyen üzenetre ép szüksége lett volna, mert hátha Rothbart is akadékoskodik és készpénzt követel, vagy egy biztos kezest.

Tudta, hogy Malkelének van üzennivalója, beszélt is róla a napokban, szeretné, ha a sógornő, Blimele, elküldené neki a gyerekkelengyéjét, mert amit Latorkáról hozott, nem elég. Egy gyerekre talán elég volna, de a kis Chájácska, a jóisten tartsa meg, annyi pelenkát és párnahuzatot piszkit, hogy Feige nénivel alig győzik mosni. Ha a gyerek anyatejet kapna végre, minden megjavulna, de olyan nehéz kivárni.

Malkele most nem mondott neki semmit, járt sápadtan és szótlanul a házban és Sulem tudta, hogy busul, mert nem hozott árut reb Leizertől. Bement a kocsmába, igyekezett esti vevőit a lehetőség szerint kiszolgálni. A parasztoknak negyvenfokos borovicskát adott és csak huszonötfokos gabonapálinkát irt be a könyvbe. Bőr Mátának jamaikarummal kedveskedett és vendégei általános helyeslése közepette közölte, hogy bevezeti a rovást, Treuesz Dávidnál látta a batizi kocsmában, ott igen szépen bevált. Egy kettészelt pálcikára bevágják bicskával a napi fogyasztást, egy meszely egy egész rovás, félmeszely félrovás és igy tovább. A pálcika fele itt marad a söntésfiókban, a másik felét a vendég viszi magával. Tévedés igy nem lehet és bizalmatlanságnak semmi helye. Az erős italnak és a bejelentett ujitásnak olyan lelkesitő hatása volt, hogy Bőr Máté biró az egész falu szemeláttára megölelte és megcsókolta Sulemet.

— Na emberek, — kiáltotta — ugye hogy jó zsidót hoztam nektek.

— Bizony jó zsidót, — hagyta rá Galagonya Gáspár. — Ez ha csal, akkor tévedett. Ha pedig tévedett, visszaadja a különbséget.

Csak Jobbágy Vizhordó Mártonnak volt némi észrevétele. Helyesebben érdeklődnivalója. Mi történik, ha a jó zsidó összetéveszti a pálcikát és mondjuk, Góré Lajos kapja Galagony Gáspár rovását és viszont. Holott Galagonya az italt is jobban birja és a fizetséget is.

Sulem megnyugtatta, hogy az teljességgel lehetetlen. A rovófácskák hosszusága és vastagsága különböző. Azonkivül ő mindnek az oldalára sajátkezüleg bevési a vendég nevét.

— Sajátkezüleg, — ismételte Sulem. — Sajátkezüleg.

Ez nagyon tetszett.

— Éljen a sajátkezü zsidó. Sajátkezü Sólem sokáig éljen nálunk.

Erre ittak egyet. S ha már ittak, keresztelőnek is lehetett tekinteni a dolgot. Igy maradt rajta **Sulemen a Sajátkezü név.** S a kocsmát is igy hivták idővel: Sajátkezü csárda.

Az üzlet körül pillanatnyilag elsimultak a bajok. Még Sárosberkeszy ur váratlan betoppanásától se kellett tartani. Amint kitudódott, a nemes ur valahol a harmadik határban van lesen és ha vadkan nem jön, három napig is képes étlen-szomjan ott kuksolni. Sulem titokban haladékot könyörgött a golyóhalálra itélt vadak számára és amilyen bizakodó természet volt, már hitte is szentül, hogy a könyörgésének foganatja lesz.

Csak a ház felől nem akartak eltakarodni az árnyak. Nagy nyugtalanság volt a levegőben, a gyerekek összebujtak, sugdolództak, Feige néni halkan, szinte hang nélkül hümmögött, a csecsemő itt-ott felsirt, de utána már csak nyöszörgött. Sulem Szrule Jantevnek adta át a söntést, besietett a szobába, megállt Malkele előtt, aki csüggedten himbálta Chájácskát és egészen váratlanul hangos sirásra fakadt.

(Folytatjuk.)

UJ KELET Legujabb hirek

A kormány kiáltványa a revizió során töröltek kivándorlásáról

BUCURESTI, február 8. *Lapunk más helyén közöljük az átszervezett kormánynak az ország lakosságához intézett manifesztumát. Mint azt bucuresti tudósitónk jelenti, a manifesztum többek között a következő passzust is tartalmazza:*

„Ami a vándorlás kérdését illeti, a kormány minden erőfeszitést megtesz aziránt, hogy kereszül vigye a zsidó lakosság azon részének, amelyet az állampolgársági revizió során elutasitottak, Palesztinában és az amerikai országokba való kivándorlását.

Orák kérdése a Dohány-uccai merénylet tisztázása

Budapest, február 8. A dohányuccai merénylet ügyében ujabb két letartóztatást eszközölt a budapesti rendőrség. Az egyikről kiderült, hogy a Dohány ucca 1.b) számu házban lakik, amely éppen szemben van a zsinagógával. A letartóztatottat az a leleplezés tette gyanussá, hogy néhány nappal a merénylet előtt robbanó anyagot adott át szállásadónőjének. A másik őrizetbe vett egyén egy sofőr, aki nemrégen költözött el az 1.b) számu házból. A két letartóztatott eddig nem tudott alibit igazolni. A sofőrről kiderült, hogy előbb egy kémiai, majd egy fegyvergyár alkalmazottja volt és hosszabb ideje résztvett a nyilas-mozgalomban. A rendőrség biztosra veszi, hogy a merénylet körülményeinek tisztázása már csak órák kérdése.

2500 csehszlovák zsidó Palesztinába vándorolt

Prága, február 8. Az utóbbi napokban körülbelül 2500 zsidó hagyta el Csehszlovákiát, akik Palesztinába vándoroltak ki. Előreláthatólag juliusig 30 ezer zsidó fogja elhagyni Csehszlovákiát.

Lemondott a cseh nemzeti bank elnöke

Prága, február 8. Englisch volt pénzügyminiszter, a cseh nemzeti bank elnöke lemondott állásáról és hir szerint ismét elfoglalja katedráját a brünni cseh egyetemen. A cseh nemzeti bank elnöke hir szerint zsidó származása miatt volt kénytelen lemondani állásáról.

Milyen iratokat kérnek a revizió során töröltektől

Bucuresti, február 8. A bucuresti rendőrség idegen-ellenőrzési osztálya felhivja mindazon zsidókat, akiket töröltek az állampolgársági lajstromból, valamint azokat, akiknek nem volt állampolgárságuk, hogy az idegen-ellenőrzési osztályon jelentkezve, hozzák magukkal a következő bizonyitványokat, vagy legalább is ezeknek egy részét:

1. Az állampolgársági revizióról szóló birósági határozatot.
2. Utazási okmányokat.
3. Tartózkodási engedélyt.
4. Foglalkozás üzéséről szóló könyvecske.
5. Adófizetési nyugta.
6. Bizonyitvány arról, hogy nem üz titokban foglalkozást.
7. A létfenntartási eszközöket igazoló okmányt.
8. Katonai szolgálat teljesitéséről szóló bizonyitványt.
9. A világháboruban való részvételt igazoló okmányt.
10. Házassági bizonyitványt.
11. A vérségi román feleség állampolgársági bizonyitványát.
12. A gyermekek születési bizonyitványa.

A Cvetkovics-kormány első parlamenti sikere

Horvát körökben kedvezően itélik meg az uj jugoszláv kormányt

Belgrád, február 8. (Avala.) A Samoprava a következőket irja az uj jugoszláv kormányról:

Az uj kormány politikai alappillére az az elgondolás, hogy meg kell teremteni a szerb, horvát, szlovén együttmüködést. Ezt minden áron meg is kisérlik, mert e célra a jugoszláviai radikális párt készen áll. Cvetkovicsnak nincs szüksége uj választásokra és ezért a december 11-én meg alakult parlament támogatásával kiván kormányozni.

Zágrábban általában kedvezően itélik meg Cvetkovics kisérletét és nem tartják kizártnak, hogy sikere lesz, bár minden attól függ, milyen engedményeket hajlandó tenni. Általában az a vélemény, hogy Cvetkovics szerencsés kézzel állitotta össze kormányát, amelynek egyetlen olyan tagja sincs, aki nem lenne hive a horvátokkal való megegyezésnek.

Belgrád, február 8. (Avala.) Cvetkovics tegnap délután aratta első győzelmét, amikor jelöltjét választották meg 2 szavazat többséggel szkupcsina-elnöknek Sztojadinovics jelöltjével szemben.

Roosevelt nemzetközi értekezletet hiv össze a fegyverkezések korlátozására

„Eleget hátráltunk, most már szembeszállhatunk az ellenséggel!" — mondotta az angol légiflotta egyik vezetője

Washington, február 8. (Rador). King szenátor csütörtökön javaslatot terjeszt elő a kongresszuson, amelyben kérni fogja, hogy hatalmazzák fel Rooseveltet nemzetközi értekezlet összehivására a fegyverkezés korlátozása céljából.

A kongresszus katonai bizottsága megszavazta azt az 552 millió dollárt, amelyet Roosevelt nemzetvédelmi célokra kért. E költségvetésben benne foglaltatik 5500 repülőgép gyártása a szárazföldi aviacia részére, amelynek 200 ezer közkatonája és 40 ezer tisztje lesz.

Roosevelt válaszolt Nye szenátornak és megcáfolta azt a verziót, hogy az Egyesült Államok eladták volna Angliának a repülőgépelhárító készülékek legujabb tipusait és az ellenséges repülők közeledését jelző készülékeket. Roosevelt kijelentette, hogy nem volt hajlandó ilyen készülékeket külföldre eladni és az érdekelt amerikai vállalat csak általa gyártott, de angol szabadalmu modelleket szállithat Angliának.

Washington, február 8. A törvényhozás két házának negativ állásfoglalása ellenére is Roosevelt elnök kitart azon inditványa mellett, hogy a kongresszus szavazzon meg 50 millió dollárt a munkanélküliek felsegélyezésére, akiknem száma nem mutatott csökkenést az utóbbi időben.

London, február 8. (Rador). Az angol légi haderők helyettes marsallja Nottinghamban, egy a volt angol tisztek által tiszteletére adott vacsorán kijelentette:

— Eleget hátráltunk! Most már szembeszállhatunk az ellenségekkel. A brit katonai repülők felette állanak most szeptemberi felkészültségüknek és állandó fejlődésben vannak.

Párizs, február 8. A kereskedelmi és ipari, valamint földmüvelésügyi köztársasági bizottság tegnap este bankettet rendezett Bonnet és Phips párizsi angol követ tiszteletére. Bonnet a Franciaországot és Angliát összekötő kapcsolatokról szólva a következőket mondotta:

— A két ország lobogója egymás mellett leng a földgolyó legnagyobb részén.

A külügyminiszter azzal zárta beszédét, hogy a francia-angol barátság igen hosszu életünek látszik.

A Palesztina-konferencia érdemleges tárgyalásait a zsidókkal kezdi meg az angol kormány

A „Radio Press" kommentárjai a konferenciáról

London, február 8. A Radio Press távirati iroda a Palesztina sorsát eldöntő londoni tanácskozás megnyitását kommentálva, többek között a következőket irja:

A konferencia megnyitása jellegzetes légkörben történt meg. Az angol kormánynak a legnagyobb erőfeszitések ellenére sem sikerült rávenni az arab delegátusokat arra, hogy a zsidó küldöttekkel egy asztalhoz üljenek le. A konferencia igy két részre szakadva zajlik le. A delegátusok ki fogják fejteni álláspontjukat, az angol kormány pedig részre nem hajló biró szerepét tartotta fenn magának.

A látszat szerint a sánszok az araboknak kedveznének: Chamberlain először nekik mondotta el negyedórás megnyitó beszédét, amely valamivel részletesebb volt, mint a zsidó küldöttek előtt tett nyilatkozata. A valóság azonban egészen más. Az angol kormány, mint ismeretes, meghivta a konferenciára az összes palesztinai pártokat. A mufti nem volt hajlandó hozzájárulni ahhoz, hogy Nashashibi pártja, amely a palesztinai mérsékelt arab elemeket öleli fel, ugyancsak elküldje megbizottait a konferenciára — azt állitva róluk, hogy „az angolok megvásárolták őket" és ezért készek arra, hogy elárulják a palesztinai arabság ügyét.

Ilyen körülmények között az angol kormány az arabokkal való tárgyalás megkezdését kénytelen volt elhalasztani, mert helyet kivánt biztositani a delegátusok között Nashashibi hivei számára is.

Ezzel szemben a zsidók kompakt egységben jelentek meg a konferencián. A tanácskozások ténylegesen a zsidókkal veszik kezdetüket. A jelek szerint az angol kormány és a zsidók között egyetértés uralkodik, amit azonban nem lehet az angol kormány és az arab delegátusok közötti kapcsolatról elmondani.

London, február 8. Macdonald gyarmatügyi miniszter kedden, a késő esti órákban tanácskozást folytatott az ugynevezett Nashasibi pártjának delegátusaival. A megbeszélések azonban nem vezettek eredményhez. Előreláthatólag csütörtök délután folytatják az angol kormány az arabokkal való tanácskozásait.

Alfred Rosenberg nyilatkozata a zsidókérdésről a londoni Palesztina-konferencia apropójából

Berlin, február 8. Alfred Rosenberg, Hitler külpolitikai tanácsadója, kedden sajtóteát adott az Adlon szállóban, a külföldi ujságirók tiszteletére. Az ujságirók előtt tartott expozéjában Rosenberg néhány jellegzetes kijelentést tett a zsidókérdésre vonatkozólag és berlini diplomáciai körökben az az általános vélemény, hogy Rosenbergnek ez a kiállása a londoni Palesztina-konferenciával áll összefüggésben, amelyet a zsidókra nézve kedvezőtlen irányban próbálnak befolyásolni a nácikörök.

— A zsidókérdés a nemzeti szocializmus számára akkor lesz megoldva, amikor az utolsó zsidó is telhagyta a birodalom területét. A világ számára azonban csak akkor nyerhet megoldást a zsidókérdés, ha a zsidóságot oly nagy területre tömöritik össze, amilyen Madagaszkár, vagy Guyana és ez is csak akkor fog megoldást hozni ha a zsidóság nem alkot ott önálló államot hanem állandó felügyelet alá kerül. Ellenkező esetben mindig számitani lehet arra, hogy bosszuhadjáratot inditanak azon államok ellen, amelyek megvonták tőlük a tartózkodási engedélyt.

Rosenberg végül azon nézetének adott kifejezést, hogy a nemzeti szocializmus hozzájárut az általános pacifikáláshoz. A szellemi harcok folytatódnak, de ez nem kell, hogy feltétlenül háboruhoz vezessen.

Rosenberg odanyilatkozott, hogy az ideológiai harcok nem kell, hogy feltétlenül barátságtalan viszonyt teremtsenek egyes országok között. Minden nemzet saját felfogása szerint oldja meg belső problémáit és igy épitse a jövőjét anélkül, hogy közvetlen befolyást gyakorolna más államok elhatározásaira. A nemzeti szocializmus — mondotta — általános kibontakozást akar, de ehhez szükséges, hogy mindenkit egyforma jóakarat hasson át. A zsidókérdésről szólva, kijelentette, hogy Németország azt ugyancsak a maga felfogása szerint oldja meg a zsidóknak a német nép életéből való teljes kirekesztésével. Ez törvényes joga a német népnek és nem indokolt, hogy ezek a belső német intézkedések németellenes kampányt váltsanak ki a külföldön. A zsidókérdésből nemzetközi problémát kovácsoltak, ami türhetetlen.

Halálra itélték Prhala tábornok merénylőjét

Varsó, február 8. Lapjelentések szerint Lustiakot, Prhala tábornok merénylőjét, rögtönitélő biróság halálra itélte. Lusteakről, aki a Szics nevü ukrán terrorista szervezet tagja, kiderült, hogy lengyel katonaszökevény.

Volosin ruszin miniszterelnök tiltakozott a prágai kormánynál Lustiak halálra itélése ellen. Közben járása azonban nem járt eredménnyel.

Egy amerikai egyetemi tanár elvesztette az állását a Hófehérke rajzolómüvésze miatt

Newyork, február 8. Robert Faild professzort, a harwardi egyetem szépmüvészeti tanárát elmozditották katedrájától. A professzor röviddel ezelőtt kijelentette, hogy Walt Disney mozgó rajzai „az egyetlen modern megnyilatkozást képviselik a nemzetközi müvészetben". Az elmozditás a diákok részéről élénk tiltakozást váltott ki.

Az amerikai és a nemzetközi sajtóban az utóbbi időben beható vita folyt Walt Disney filmjeinek müvészi értéke felől. Amig egyrészről számosan védelmére keltek Disneynek, a többség arra az álláspontra helyezkedett, hogy Disney igen kiváló rajzvirtuóz, de alkotása hijján van a magasabb müvészi értéknek.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 10. Telefon: 18-60.

BUN DE IMPRIMAT